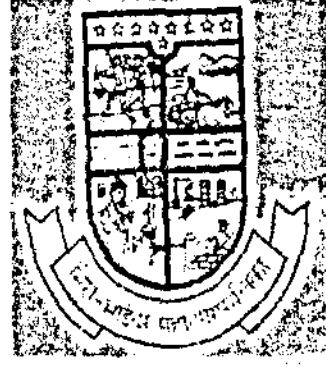

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

लेखापरिक्षण अहवाल

(सन २०१०-२०११)

नगरपालिका
२०११

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	खात्याचे नांव	आक्षेप क्रमांक		एकुण आक्षेप	पान क्रमांक	
		पासून	पर्यंत		पासून	पर्यंत
	प्रस्तावना					
१)	अतिक्रमण विभाग	०१	०६	०६ ✓	०१	०३
२)	पाणी पुरवठा विभाग	०७	१८	१२ ✓	०४	०८
३)	वाहन विभाग	१९	२९	११ ✓	०९	१३
४)	आस्थापना विभाग	३०	४२	१३ ✓	१४	१९
५)	नगर वाचनालय विभाग	४३	००	०१ ✓	२०	००
६)	जनसंपर्क विभाग	४४	४६	०३ ✓	२१	००
७)	सामान्य प्रशासन विभाग	४७	००	०१ ✓	२०	००
८)	संगणक विभाग	४८	००	०१ ✓	२३	००
९)	शिक्षण विभाग	४९	००	०१ ✓	२४	००
१०)	स्थानिक संस्था कर विभाग	५०	००	०१ ✓	२५	००
११)	सार्वजनिक बांधकाम विभाग	५१	५६	०६ ✓	२६	२७
१२)	भांडार विभाग	५७	५९	०३ ✓	२८	००
१३)	कर वसुली विभाग प्रभाग क्र. ०२	६०	६८	०९ ✓	२९	३२
१४)	लेखा विभाग	६९	७३	०५ ✓	३३	३६
१५)	सा. आरोग्य विभाग	७४	७५	०२ ✓	३७	००
१६)	वैद्यकिय विभाग	७६	००	०१	३८	००
१७)	सुवर्ण जयंती योजना विभाग	७७	७९	०३	३९	००
१८)	कर वसुली विभाग प्रभाग क्र. ०४	८०	८९	१० ✓	४०	४३
१९)	नगर रचना विभाग	९०	००	०१	४४	००

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

वार्षिक लेखापरिक्षण अहवाल

सन २०१०-२०११

अतिक्रमण विभाग

आक्षेप क्र : ०१ :-

अनधिकृत बांधकामे तोडण्याचे चाजेंस वसुली बाबत-एम. आर. टी. पी. अॅक्ट १९६६ नुसार अनधिकृत बांधकामे तोडण्यासाठी महानगरपालिकेचा झालेला खर्च संबंधिता कडून वसूल करणे आवश्यक आहे. परंतु असे निदर्शनास आले की, अतिक्रमण विभागाने अदयापर्यंत सदरचा खर्च वसूल केलेला नाही. तसेच उपरोक्त अधिनियमातील कलम १२४(क) नुसार अतिक्रमण विभागाने अनधिकृत बांधकामे पाडून अथवा अशा प्रकरणी दोषीना नोटीस दिल्याचे अभिलेख शाखेकडे उपलब्ध नाहीत. म्हणजेच अतिक्रमण विभागाने अनधिकृत बांधकामे पाडण्यावर झालेला खर्च आजपर्यंत वसूल केलेला नाही. त्यामुळे सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात मनपाला मिळणारा महसूल वसूल करणेत आलेला नाही. व विभागाने कोणतीही वसुली बाबत कार्यवाही केलेली नाही. सबब विभा प्रमुखांशी खात्री करुन योग्य कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ०२ :-

अनधिकृत अतिक्रमण बांधकाम तोडण्याचे चाजेंस बाबत मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलउ २६० (२) व २६४ (४) अन्वये नियमांच्या किंवा उपविधिच्या विरुद्ध सुरु असलेली/केलेली/मोडकळीस आलेली/पडण्याचा संभव असलेली बांधकामे तोडण्याचा अधिकार मा. आयुक्त हयांना प्रदान केलेला असुन अंशा तोडण्यात आलेला बांधकामाचा खर्च बांधकामाचे मालक किंवा भोगवटादार यांचे कडून वसूल करता येईल अशी तरतुद आहे.

उक्त तरतुदी नुसार मनपा क्षेत्रातील अनधिकृत/अतिक्रमण/मोडकळीस आलेली बांधकामे हटविणेची कार्यवाही करताना या कामी खर्च संबंधिता कडून मा. महासभेच्या ठरावा नुसार ठरवुन दिलेल्या दरान वसूल केला किंवा कसे या बाबतची तपासणी करणेसाठी दप्तर उपलब्ध करुन देणे बाबत वारंवार पत्र व्यवहार मौपस्त्रिक सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. परंतु सदर दप्तर उपलब्ध करुन देणेत आलेले नाही. त्यामुळे निष्काशीत केलेल्या बांधकामाच्या वसुलीचा खर्च अधिनियमातील तरतुदीनुसार सदर विभागाने वसुली केलेली नसल्याने मनपाने आर्थिक नुकसान झालेले आहे.

अनधिकृत बांधकाम नियंत्रण विभागातील विभाग प्रमुख त्यांचे अधिनिष्ठ प्रभाग अधिकारी, कनिष्ठ अभियंते व कर्मचारी यांच्या नेमणुका सतत एकाच विभागात होत असुन सदर विभागात एकसुत्रता नसल्या कारणामुळे व विभाग प्रमुखांचे दैनंदिन कामकाजावर नियंत्रण नसल्यामुळे अनधिकृत/अतिक्रमण बांधकाम

तोडण्याचे चार्जेस वसूल करता आलेले नाहीत. सदर बाब गंभिर स्वरुपाची असुन या बाबत गांभीर्य लक्ष्मण घेऊन कायदेशीर तरतुदी व सक्षम प्राधिकरण्याचे नियमाची तपासणी करुन आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ०३ :-

विभागाने जप्त केलेल्या सामानाच्या साहित्याची नोंद व वसूल झालेला रक्कमेचा रोखपालाकडे भरणा करणेपूर्वी महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ मधील नियम क्र ७८ (३) ७९ नुसार भरणा रजिस्टर ठेवणे व नोंद घेणे आवश्यक असते. परंतु सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात विभागाने कोणतेही लेखे ठेवलेले नाहीत.

त्यामुळे अतिक्रमण जप्ती व दंड वसुली व वसूल झालेल्या रक्कमेची रोखपालाकडे भरणा झाला आहे. क्विटा नाही हे तपासता आलेला नाही. उक्त नियमाप्रमाणे विभागाने कार्यवाही का केली नाही या बाबत विभाग प्रमुखांनी खात्री करुन आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ०४ :-

सन २०१० -११ हया वित्तीय वर्षातील अनधिकृत बांधकामे तोडण्यासाठी महानगरपालिकेस येणारा खर्च व संबंधित भोगवटादार यांचेकडून वसूल केलेल्या खर्चाचे अभिलेख व इतर माहीती उपलब्ध करुन देणे बाबत पत्र क्र. जा. क्र/ मनपा/मुलेप/०७/२०१०-११ दि.२१/०४/२०११ व पत्र क्र. जा.क्र/ मनपा/मुलेप/०९/२०१० -११ दि. २५/०४/२०११ रोजीचे स्मरण पत्रान्वये पत्रव्यवहार करुन ही विभागाकडून खालिल प्रमाणे दप्तर उपलब्ध झालेले नाही.

- १) लेखा शिर्षातर्गत वसूल झालेली रक्कम संबंधित व्यक्तीच्या नावासहित देणेत यावी.
- २) सन २०१०-११ हया वित्तीय वर्षात किती अनधिकृत बांधकामाना नोटीसा बजावलेल्या आहेत.
- ३) नोटीशा बजाविण्या प्रकरणापैकी किती बांधकामे निष्काशीत केली गेली.
- ४) निष्काशीत केलेली मोठी एकुण बांधकामे व एकून अतिक्रमण ह्यांची संख्या.
- ५) नोटीशा बजावलेल्या प्रकरणापैकी न्यायप्रविष्ट प्रकरणे किती?
- ६) प्रत्येक वर्षात निष्काशीत केलेली एकुण अनधिकृत अतिक्रमणे बांधकामे.

मुंबई प्रातिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अणुसुची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणा बाबत विनाविलंब दप्तर उपलब्ध करुन देणे बांधनकारक आहे. परंतु उक्त नियमानुसार संबंधित कर्मचारी यांनी कार्यवाही केलेली नाही.

आक्षेप क्र. ०५ :-

अतिक्रमण विभागाचे सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षणाअंती पावती पुस्तका बरुन भरणा रजिस्टरवरील तपासताना भरणा रजिस्टरवरील नोंदीप्रमाणे ब-याच बांधकाम धारकाकडून विक्रेत्याकडून डिमॉलेशन किंवा रिमूव्हल चार्जसची वसुली करण्यात आलेले विविध प्रकाराचे साहित्य हातगाडी इ. ची सोडवणूक करताना वसुल केलेली रक्कम सक्षम प्राधिकरणाने मंजूर केलेल्या दराप्रमाणे घसुल करण्यात आलेली आहे. किंवा कसे व जप्त केलेल्या मालाची सोडवणूक करणे पूर्वी त्यात सक्षम अधिका-याची मान्यता घेतली आहे किंवा कसे याबाजची तपासणी करणेसाठी कोणतेही दफ्तर उपलब्ध न झाल्याने या विभागाने पत्र क्र. जाक्र/मनपा/मुलेप/०७/ २०१०-११ दि. २१/०८/२०११ च्या पत्रान्वये दफ्तर उपलब्ध करुन देण्याबाबत कळविले आहे.

तथापी या संदर्भात कोणतेही दफ्तर सन २०१०-११ या वर्षाचे उपलब्ध करुन देण्यात आलेले नाही. वास्तविक जप्त केलेल्या साहित्याचे वर्णन वजन परिमाण इत्यादि बाबतच्या तपशिलाचे चागदपत्रे/दफ्तर ठेवणे आवश्यक आहे. कारण सदर चार्जसची वसुली मा. महासभेस ठरावान्वये निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे करावयाची आहे.

या संदर्भात मा. महासभेच्या निर्णयाप्रमाणे कार्यवाहीसाठी ठेवावयाचे दफ्तर व ठेवलेले दफ्तर तसेच लेखापरिक्षणास उपलब्ध होत नसलेले दफ्तर या बाबत विभाग प्रमुख अतिक्रमण यांना लेखीपत्रान्वये कळविण्यात येवून देखील दफ्तर उपलब्ध करुन देण्यात आलेले नाही.

तरी या बाबीचे गांभिर्य लक्षात घेउन याबाबत कायदेशीर तरतुदी व सक्षम प्राधिकरणाचे निर्णयाची तपासणी करुन आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ०६ :-

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ मधील नियम क्र. १४४ (१) अन्वये फॉर्म क्र. ११४ प्रमाणे विहित नमुन्यात प्रत्येक विभागाने जंगम मालमत्ता रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु अतिक्रमण विभागाने प्रभाग क्र. १, २, ३, ४ चा प्रभागामधील, सन २०१०-११ चा आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण केले असता उक्त नियमाप्रमाणे जंगम मालमत्ता रजिस्टर ठेवलेले नाही.

सदर विभागप्रमुखांनी या बाबत आवश्यकता ती कार्यवाही करावी.

पाणी पुरवठा विभाग

आक्षेप क्र : ०७

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम ९०(१) नुसार पाणीपट्टीचा आकार वसुलीसाठी प्रत्येक प्रभागासाठी मागणी रजिस्टर ठेवून नियम ७६ मध्ये विहित केलेली कार्यपध्दती अनुसरून अद्ययावत ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार प्रत्येक प्रभागाच्या भागण्या, संकलन, थकबाकी इत्यादींचा गोषवारा ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच मागणी रजिस्टर मध्ये नोंदविलेली थकबाकी मागील मागणी पुस्तकावरून अग्रेसित केल्याचे व मागणी रजिस्टरमध्ये नोंदविलेल्या एकुण संकलनाचे त्या वर्षाचे संकलन पुस्तकाचे गोषवाऱ्याबरोबर पडताळणी केल्याचे विभागप्रमुखांनी प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

पाणीपुरवठा विभागाचे सन २०१०-११ चे दफ्तराचे लेखापरिक्षण करताना उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या मागणी रजिस्टरमध्ये रक्कमांचा वार्षिक गोषवारा/तेरिज (चाळ/डुमारत) व घरगुती/वाणिज्य वापर गोषवारा करण्यात आलेला नाही. त्यामुळे मागील थकबाकी चालू मागणी व त्यापैकी वसुली झालेल्या रक्कमाचा मागणी पुस्तकावरील नोंदीचा मेळ भरणा रजिस्टरवरील एकुण वसुलीच्या रक्कमांशी घेता आलेला नाही. व मागील वर्षाच्या मागणी पुस्तकावरील थकबाकीच्या रक्कमा द्विनचुकपणे या वर्षाच्या मागणी रजिस्टरमध्ये अग्रेसित आहेत. याचीही खात्री करता आलेली नाही.

याबाबत विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ०८

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम-९ नुसार जमा पावती पुस्तकाचे हिशेबसाठी विहित नमुन्यात साठा रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे.

पाणीपुरवठा विभागाचे सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेले साठा रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही. त्यामुळे सदर विभागामिळालेला एकुण पावती पुस्तकाचे व वापरलेल्या पावती पुस्तकांचा मेळ घालता आलेला नाही.

संबंधित विभागप्रमुख यांनी याबाबत खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ०९

पाणी पुरवठा विभागाचे सन २०१०-११ चे लेखा परिक्षण करताना असे आढळून आले की, मुख्य पाणी पुरवठा विभागामार्फत सन २०१०-११ या कालावधीत पाण्याची नविन कनेक्शन देण्यात आलेला आहेत. नविन नळ कनेक्शन नस्त्यांची मागणी करून तपासणीसाठी उपलब्ध झालेले नाहीत. त्यानुसार मुख्य पाणी पुरवठा विभागांतर्गत असलेल्या उप विभागाचे डिमांड रजिस्टर जी नविन खाती उतरविण्यात आलेली आहेत. त्याची तपासणी करता आलेली नाही.

संबंधित विभागप्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १० :-

पाणी पुरवठा विभागाचे सन २०१०-११ या वर्षाचे लेखा परिक्षण करित असताना काही मिटर धारकांनी पाणी पुरवठ्याची देयके भरलेली नाहीत. अगर इतर कारणामुळे त्यांची नळ संयोजने बंद करण्यात आलेली आहेत. अशा मिटर धारकांकडे असलेली विलांची बाकी न्वरीत वसूल होणे आवश्यक होते. बंद संयोजनापोटी थकित असलेली बाकी जवळ जवळ रु..... आहे. व सदरची बाकी वर्षानुवर्षे थकित असूनही बाकी वसूल करण्याबाबत पाणी पुरवठा विभाग प्रमुखांकडून वर्षानुवर्षे कार्यवाही झालेली नाही. त्यामुळे महापालिकेचा मिधी खूप मोठ्या प्रमाणात अडकुन राहिलेला आहे. सदर रक्कम खूप मोठ्या प्रमाणात असून ती वसूल करण्याबाबत विभागप्रमुखांना कोणतीही ठोस उपाययोजना केलेली नाही. व या कामी विभाग प्रमुख यांचे कडून संपूर्ण पणे दुर्लक्ष झालेले असल्याचे आढळून येते. याबाबत खात्री करून सदरच्या रक्कम वसूल करणे बाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ११ :-

पाणीपुरवठा विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील दफ्तर उपलब्ध करणेबाबत (१) जा.क्र./मनपा/मुलेप/०८/ २०१०-११ दि.२९/११ व जा.क्र./ मनपा/मुलेप/०८/ २०१०-११ दि.२५/११) च्या पत्रान्वये व चारचार तोंडी मागणी करूनही खाली नमूद केलेले दफ्तर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही.

१. मिटर वाचन नोंदवही
२. नविन नळ कनेक्शन प्रकरणे / रजिस्टर
३. करारनामा रजिस्टर
४. नेरिज रजिस्टर
५. मागणी वसूलीचा / झोन निहाय तक्ता
६. खंडीत करण्यात आलेल्या नळ संयोजने बाबतचे रजिस्टर व प्रकरणे
७. रिडिंग डायरी (सर्व झोन)

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसुची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखा परिक्षणास विनाविलंब दफ्तर उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. या बाबत विभागप्रमुखांनी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १२ :-

नळ जोडणी विभागाकडून पाणी पुरवठा विभागास प्राप्त होणा-या नविन नळ जोडणी फॉर्मसाठी स्वतंत्र रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे. नविन नळ जोडणी फॉर्म प्राप्त होताच विभागाकडून मिटरधारकास विना विलंब पाण्याचे विल देण्याची कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. परंतु पाणी पुरवठा विभागाचे अंतर्गत लेखापरिक्षण करताना अशा प्रकारचे रजिस्टर ठेवले नसल्याचे आढळून आले.

त्यामुळे सदर विभागाकडे एकंदर किती नविन नळ जोडणी फॉर्म उपलब्ध झाले व किती बाबतीत बिल आकारणीची कार्यवाही करण्यात आली व बाबतची तपासणी करता आली नाही, याबाबत विभागप्रमुख यांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १३ :-

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील पाणी पुरवठा विभागातील मागणी रजिस्टरचे लेखापरिक्षण केले असता, मागणी रजिस्टरवरील माहिती स्तंभनिहाय परिपूर्ण भरण्यात आलेली नाही. मागील बाकी वसूल न करता प्रथम चालू रक्कम वसूल करण्यात आलेली आहे असे निदर्शनास आले. मागील बाकी वसूल करण्यात येते, तेव्हा त्यावर व्याज घेण्यात आलेली नाही. असे ब-याच ठिकाणी दिसून आले. पाण्याची बिले उशिराने भरणा केल्यावर त्यावर दंड आकारणे आवश्यक आहे, परंतु दंड आकारण्यात आलेला नाही. याकरीता विभागाने उपाययोजना करावी.

आक्षेप क्र : १४ :-

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील पाणीपुरवठा विभागाने धनादेश रजिस्टर ठेवलेले आहे. सदर रजिस्टरमध्ये घेतलेल्या नोंदी सक्षम अधिका-याने प्राधिकृत केलेल्या नाही.

ज्या मिळकतदाराने दिलेला धनादेश रजिस्टरमध्ये घेतलेला आहे. अशा परत आलेल्या धनादेशाची रक्कम रोखीने घेतलेली आहे किंवा नाही याची नोंद धनादेश रजिस्टर मध्ये घेणे आवश्यक आहे तथापी अशा प्रकारची कार्यवाही परत आलेल्या धनादेशाबाबत झालेली नसल्याचे आढळून आले. तथापी सदरच्या धनादेशाची दसूली झालेली आहे. याची शहानिशा विभागप्रमुखांनी करावी. तसेच धनादेश रजिस्टरमध्ये प्रत्येक दिवसाच्या धनादेशाच्या नोंदी दररोज का घेण्यात येत नाही. याबाबत विभागप्रमुखांनी योग्य ती खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १५ :-

नळ जोडणी क्र.जी-३/६९ अरिस्त अपार्टमेंट, प्रकाश मार्केट रोड, भाईंदर (प). १" नळ जोडणी रहिवाशी वापराकरिता असून सदर नळजोडणीची थकबाकी रु.२१८८३ अ ११७ -२२,०००/- इतकी आहे. सदर नळजोडणी बाबत दि.१३/०३/२००६ पासून थकबाकी असल्यामुळे नळजोडणी बंद करण्यात आली आहे. अशाप्रकारे दप्परी नोंद आहे, परंतु सदर नळजोडणीची पाणी पट्टी थकबाकी असल्यामुळे नळजोडणी बंद करण्यात आली असली तरी सदर थकबाकी वसुली बाबत कोणतीही कारवाई झालेली दिसून येत नाही. इमारतीस असलेली १" व्यासाची दुसरी नळजोडणी सद्यस्थितीत चालू असल्याने इमारतीस मोठ्या रितीने पाणी पुरवठा होत आहे. त्यामुळे एक नळजोडणी बंद असल्याने इमारतीस कोणताही फरक पडत नाही. त्यामुळे सदर नळजोडणी धारक पहिल्या नळजोडणीची थकबाकी भरण्यास नकार देतात.

पाणीपट्टी थकबाकी रु.२२,०००/- सन २००६ पासून दफ्तरी नोंद आहे परंतु विभागाने मदर थकबाकी वसुली करीता कोणतीही उपाययोजना केलेली दिसून येत नाही. विभागात एकसुत्रता नसल्यामुळे कोणतीही ठोस कारवाई झालेली नाही. या बाबत विभाग प्रमुखांनी खात्री करून रु.२२,०००/- थकबाकी वसूल करणेची कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १६

पाणी पुरवठा विभागातील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण केले असता झोन क्र. जी /०३ ,जी/०४,जी/०५,जी/०६,जी/०७,जी/०८,जी/०९,जी/१० मधील मागणी रजिस्टर व मिटर नोंदवही तपासणी अंती एकूण ६४८ खातेदारांचा तपशील तपासला असता माहे एप्रिल २०१० चे देयक मिटर रिडिंग प्रमाणे काढण्यात आलेले आहे. परंतु माहे जुलै २०१० व माहे जानेवारी २०१० चा देयक मिटर रिडिंगप्रमाणे मागणी रजिस्टर मध्ये चुकीची नोंद केल्यामुळे व गणितीय अभावामुळे एकूण ६४८ तिमाही देयक व पुढील तिमाही एकूण १२९६/- पाणीपट्टी देयके चुकीची आकारणी करण्यात आलेली आहे.मागणी रजिस्टर प्रमाणे खाते क्र.०१ ते १०० अशा प्रकारे नोंद असून प्रत्येक खातेदारास चुकीची मिटर रिडिंग नोंद करून प्रति तिमाही पाणीपट्टीचे देयक कमी /जास्त प्रमाणात आकारण्यात आलेले आहेत.

पाणी पुरवठा विभागामध्ये मिटररिडिंगचे काम करणारे कर्मचारी ,सफाई कामगार या पदावर असताना त्यांना अत्यावश्यक संवेतल अति महत्वाच्या मिटर रिडिंग या पदावर नेमणुक देवून मिटर रिडिंग करताना १००% चुकीच्या पध्दतीने पाणी पट्टी आकारणी करण्यात येत आहे व महसुली उत्पन्न घट होत आहे.याकरिता महसुली उत्पन्न वाढीच्या दृष्टीने पाणीपट्टी मिटर रिडिंग व पाणी पट्टी वसुली करिता लिपिक कर्मचा-याची नेमणुक करण्यात यावी. म्हणजेच मिटर रिडिंग करताना कोणतीही गणितीय चुकीमुळे महसुली उत्पन्नात घट येणार नाही वरील बाब पाहता एकूण -६४८ खातेदारांची तपासणी अंती एकूण ६४८ देयके चुकीने आकारणी करून नागरीकांना चुकीची देयके बजावून शास्ती लादण्यात येते. सदर बाब गंभीर स्वरुपाची आहे. याबाबत विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून ती कारवाई करावी.

आक्षेप क्र : १७

मागणी रजिस्टर क्र. जी/०४, जी/०५, जी/०६, जी/०७, जी/०८, जी/०९, जी/१० या रजिस्टरचे सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षण करताना मागणी रजिस्टरमध्ये रक्कमांचा गोषवारा/तेरिज करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे मागील थकबाकी, चालू मागणी व त्यापैकी वसूल झालेल्या रक्कमांच्या मागणी पुस्तकावरील नोंदीचा मेळ भरण रजिस्टरवरील एकूण वसुलीच्या रक्कमांशी घेता आलेला नाही. व मागील वर्षांच्या मागणी पुस्तकावरील थकबाकी रक्कम विनचुकपणे चालू वर्षांच्या मागणी रजिस्टरवर अग्रेनिन केलेल्या आहेत. याची खात्री करता येत नाही.

याबाबत विभागप्रमुखांनी खात्री करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : १८ :-

पाणी कनेक्शन ग्राहक क्र/एच-०३/१५ श्री. योगेश आर. शहा, देवचंद नगर चाळ नं.१/१७ भाईंदर (प) १/२ व्यासाची जलजोडणी मागील थकबाकी रु.६०२ ७ ६०९ असून असून दि.२८/०७/२०१० रोजी पा.क्र.२६५९६७ अन्वये भरणा करण्यात आलेला आहे. सदर नेळ जोडणी कोणत्या आर्थिक वर्षापामुन बंद आहे. याबाबत कुठेही नोंद नाही. परंतु जा.क्र.मनपा/६१८/२०१०-११ दि.१२/०६/२०१० च्या अहवालानुसार जलजोडणी चालू करण्यात आली आहे. अशाप्रकारे दफ्तरी नोंद आहे.

जलजोडणी दि.१२/०८/२०१० पासून सुरु करण्यात आलेली आहे. व ग्राहकाने पाणी वापर केलेला आहे. परंतु सदर ग्राहकास मागील सहा महिन्यांचे पाणी देयक बजावणे व मिटर रीडिंग तपासणी बाबत कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही. मागील सहा महिन्यांचे पाणीपट्टी देयक का आकारण्यात आलेले नाही. या बाबत पाणीपुरवठा लिपिक, मुख्यलिपिक, कनिष्ठ अभियंता व उपअभियंता तसेच वर्ग २ चे वसुली अधिकारी यांचे पाणीपट्टी आकारणी व पाणीपट्टी वसुली करणे बाबत कोणतेही नियंत्रण नसल्या कारणामुळे पाणीपट्टी आकारणी व पाणी देयकांची वसुली करण्यात येत नाही. त्यामुळे मनपाचे मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक नुकसान होत आहे. सदर बाब गंभीर स्वरूपाची आहे. सदर बाबत विभाग प्रमुखांनी घात्री करून योग्य ती कार्यवाही करावी.

वाहन विभाग

आक्षेप क्र : १९ :- इंधन खर्चावर नियंत्रण ठेवणे बाबत

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात मनपाकडे कार्यरत वाहनांना लागणा-या इंधनाच्या एकूण खर्च रक्कम रु. ३७,६५,०७९/- (दि. २८ फेब्रुवारी २०११ पर्यंत) इतका झालेला आहे. तसेच आरोग्य विभागातील धूरफवारणी करिता सन २०१०-११ मध्ये एकूण खर्च रक्कम रु. २७,६५,५०५/- (दि. २८ फेब्रुवारी -२०११ पर्यंत) करण्यांत आलेला आहे.

मनपाच्या वाहनासाठी व धूर फवारणी करिता लागणा-या इंधनावरील खर्च खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	विभाग	इंधनाचा खर्च (दि. १ एप्रिल १० ते दि. २८ फेब्रुवारी ११)
१)	सामान्य प्रशासन	३६,५९,४८६/-
२)	अग्निशमन	२०३७९४/-
३)	सार्वजनिक आरोग्य	१९०१७९९/-
४)	धूर फवारणी	२७,६५,५०५/-
	एकूण खर्च	६५,३०,५८४/-

(सदर रक्कम कमी /जास्त होण्याची शक्यता गृहीत धरण्यांत घेत आहे.)

उपरोक्त वाहन इंधनाचा खर्च मोठ्या प्रमाणावर झालेला दिसून येत आहे. मनपाच्या वाहनांना इंधन पुरवठा केल्याच्या नोंदी मोटार वाहन लेखा नमुना नं.१२७ (नियम १५३) मधील नोंदणी तपासणी अंती नोंदी अपूर्ण असल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच प्रति माहे वाहनास किती प्रमाणात इंधन पुरवठा करण्यात आला आहे. या बाबतच्या नोंदी नमुना नं. १२७ मधील रकाना क्र. १ ते १२ मध्ये होणे आवश्यक आहेत. परंतु सदरच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या नाहीत. त्यामुळे वाहनावर होणारा इंधन खर्च याचा मंडळ घालता आलेला नाही. तसेच सद्य स्थितीत कार्यरत वाहनांचा संपूर्ण अभिलेख लेखापरिक्षणास सादर केलेला नाही. त्यामुळे कार्यरत वाहने किती व बंद अवस्थेत वाहने किती याचा बोध होत नाही.

वाहन विभागामार्फत करण्यात आलेला इंधन पुरवठा खर्च मोठ्या प्रमाणावर झालेला आहे. विभागाचे कामकाजात एकसुत्रता नसल्यामुळे व विभाग प्रमुखांचे वाहन चालकांवर नियंत्रण नसल्यामुळे सदर खर्च मोठ्या प्रमाणात झालेला आहे. सदर खर्चावर नियंत्रण ठेवणे करिता विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : २० :- धूर फवारणी

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात आरोग्य विभागातील धूर फवारणी करिता रक्कम रु. २७,६५,५०५/- (दि. २८ फेब्रुवारी २०११ पर्यंत) इंधन पुरवठा झाल्याचा खर्च करण्यांत आलेला आहे. सदर खर्चाबाबतच्या दफ्तरी नोंदी घेतलेल्या नाहीत. तसेच या बाबतचे साठा रजिस्टर अद्यावत ठेवणे आवश्यक असताना साठा नोंद रजिस्टर ठेवलेले नाही. मनपाच्या अंतर्गत विभागातील वार्ड निहाय धूर फवारणी केली जाते. या बाबतचे धूरफवारणी नोंद रजिस्टर संबंधित प्रभाग अधिकारी, आरोग्य अधिकारी

यांनी प्रति माहे तपासणी करून प्रमाणीत करणे आवश्यक आहे. परंतु सदर बाबतच्या नोंदी दृष्टीस न येत आहेत. थ्रीम इंधनावर करण्यात आलेला खर्च धूरा फवारणी करिता करण्यात आला आहे. याचा तपास होत नाही. व याबाबतचा अभिलेख लेखा परिक्षणास उपलब्ध करून देण्यात आलेला नाही.

मुंबई प्रांतिक मनपा अधिनियम १९४९ चे अनुसूची 'ड' चे प्रकरण ३ मधील नियम क्र. ६(१) व (२) अन्वये लेखा परिक्षणास आवश्यक सर्व प्रमाणके, कागदपत्रे व स्पष्टीकरणे उपलब्ध करणे सर्व संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांचे कर्तव्य आहे. तरीही वरील बाबतीत दफ्तर उपलब्ध झालेले नाही. दफ्तर उपलब्ध करून न दिल्यामुळे संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी अधिनियमातील तरतुदींचा भंग केलेला आहे. सदर बाब गंभीर स्वरूपाची आहे. याबाबत खुलासा सादर करा.

आक्षेप क्र : २१ - टेंका वाहन व वाहन चालक

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात टेंका वाहन व टेंका वाहन चालक यांचेवर एकूण रु. १,११,६७,२३२/- इतका खर्च झालेला आहे. मनपा स्थायी आस्थापनेवर एकूण वाहन चालक संख्या ५४ इतकी असताना टेंका वाहन चालक एकूण ३३ घेणेची आवश्यकता नाही. सद्यस्थितीत मनपा आस्थापनेवरील वाहन चालकांची संख्या पाहता मनपाकडे त्या प्रमाणात वाहने उपलब्ध नाहीत. तरी टेंक्याने घेण्यात आलेले वाहन चालक जास्त असल्याने त्यांचे वेतनावर मोठ्या प्रमाणावर खर्च करण्यात येत आहे. तसेच मनपा अंतर्गत विभागाकरिता अत्यावश्यक विभाग वगळता ज्या विभागाकरिता वाहनांची आवश्यकता नाही. अशा विभागांना वाहने वापरली जात आहेत. त्यामुळे आवश्यक इतकीच वाहने वापरणे आवश्यक होते. परंतु तसे दिसून येत नाही. त्यामुळे वाहनावर होणारा खर्च हा अनावश्यक असून सदर खर्चावर वाहन विभाग प्रमुखांचे नियंत्रण नाही असा आक्षेप नोंदविण्यात येत आहे.

सदर खर्चावर नियंत्रण ठेवणे करिता स्थायी आस्थापनेवरील वाहन चालक व मनपाचे मालकीची वाहने याचा योग्य प्रमाणात वापर करून अनावश्यक खर्चावर नियंत्रण ठेवणेची उपाययोजना करावी.

आक्षेप क्र : २२ - विभागीय कामकाजाबाबत

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात वाहन विभागातील कामकाजाचे लेखापरिक्षण करणे करिता जा.क्र.मनपा/मुलेप/ /२०१०-११ दि. अन्वये व दारंवार मीश्रिक सूचना अथवा मागणी करून देखील खालील अभिलेख उपलब्ध करून देण्यात आलेला नाही.

- १) वाहनांना लागणारे इंधन पुरवठा खर्च.
- २) खाजगी वाहन भाडेपोटी झालेला खर्च /टेंका वाहन चालकांचा खर्च.
- ३) वाहनांच्या दुरुस्तीचा खर्च /वाहन किती वेळा दुरुस्त केले त्या बाबतचा तपशिल.
- ४) प्रत्येक विभागाकडे कार्यालयीन कामकाजासाठी वापरलेल्या मनपाचे व खाजगी वाहनांची वाहन क्रमांकानुसार आकडेवारी.
- ५) मनपाच्या विभाग / अधिका-यांच्या खाजगी वाहनांच्या प्रतिपुर्तीच्या खर्चाचे विवरणपत्र.

६) सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात किती वाहने निलेखित केलेले आहेत. त्यातील नादुरुस्त चालू स्थितीतील असलेल्या वाहनांचा तपशिल.

मुंबई प्रांतिक अधिनियम १९४९ चे अनुसूची प्रकरण- ३ मधील नियम क्र. ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणास विना विलंब दपलुपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. उक्त नियमाच्या तरतुदीनुसार विभाग प्रमुखांनी कार्यवाही केलेली नाही. त्यामुळे वाहन विभागातील लेखा परिक्षण करता आलेले नाही.

आक्षेप क्र. २३ :- वाहनांवरील खर्चाचे नियंत्रण ठेवण्याबाबत.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात वाहन विभागातील वाहनांना लागणारे इंधन व त्यांच्या दुरुस्तीवर मोठ्या प्रमाणावर खर्च झालेला आहे. व खाजगी वाहने भाड्याने घेणे यावर देखील मोठ्या प्रमाणावर खर्च झालेला आहे. वाहन विभागातील वाहने ब-याच वेळा दुरुस्तीसाठी गॅरेजमध्ये असतात. त्यामुळे दुरुस्तीचा खर्च सतत वाढत आहे. व त्याचवेळी नादुरुस्त वाहना एवजी भाड्याने वाहन घ्यावे लागत असल्याने वाहन भाड्यावरील खर्च सुद्धा वाढतो आहे व मनपातील वाहन गॅरेजमध्ये असल्यामुळे स्थायी वाहनचालक कामाविना बसून असल्याचे चित्र दिसते. तसेच वाहन विभागाकडून इतर विभागांना उदा. सार्वजनिक आरोग्य अतिक्रमण, घन विभाग व प्रभाग कार्यालये यांना कार्यालयीन कामकाजासाठी वाहन उपलब्ध करून दिलेले असते. परंतु कामाशिवाय त्या विभागातील दुय्यम अधिकारी / कर्मचारी त्यांना वाहन अनुज्ञेय नसताना स्वतः साठी वापर करताना दिसतात. तरी याबाबत नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग अधिकारी यांचे समवेक्षक कनिष्ठ अभियंता यांना मासिक वेतनामध्ये इंधन भत्ता प्रति माहे रु.१०००/- वाहन भत्ता अदा केला जात असताना देखील सदर कर्मचारी ठेका वाहनांचा वापर करित आहेत. तरी सदर बाबींची चौकशी करून विभाग प्रमुख यांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. २४ :-

वाहन क्र. एम.एच.०४ए.एम. -१८८ टाटा मोबाईल जीप - सदर वाहनाचे नमुना नं.१२७ (लॉग बुक) तपासले असता रकाना क्र. १ ते रकाना क्र. १३ वरील आवश्यक नोंदी घेण्यांत आलेल्या नसल्याने सदर वाहन किती कि.मी. वापर करण्यांत आला त्यावर झालेल्या इंधनाचा खर्च व दुरुस्तीवरील खर्चाची पडताळणी करण्यांत आलेली नाही. सदर वाहनांच्या नोंदी नमुना नं. १२७ वर का करण्यांत आल्या नाहीत. याबाबत खुलासा सादर करा.

आक्षेप क्र. २५ :-

वाहन क्र. एम.एच.०४-ए.एन-८०५ सन २०१०-११ या वर्षाचे सदर वाहनाचे लेखे तपासणी अंती दि. ०१/०४/२०१० ते दि. ३०/०९/२०१० पर्यंत नमुना नं. १२७(लॉग बुक) वर नोंदी घेण्यांत आलेल्या आहेत. परंतु दि. ०१/१०/२०१० पासून ते दि. ३१ मार्च २०११ पर्यंत नोंदी घेण्यांत आलेल्या नाहीत. परंतु सदर कालावधीत वाहनाकरिता इंधन वापर झाल्याचे दिसून येते. वाहन वापर कालावधीत किती कि.मी. प्रवास

केला व कोणत्या प्रयोजनासाठी केला या बाबत बोध होत नाही. वाहनांवर इंधन पुरवठा केल्याचा खर्च करण्यात आलेला असून सदर खर्चा बाबत व वापराबाबत मनपा दफ्तरी कोणत्याही प्रकारे नोंद दिसून येत नाहीत. नोंदी का करण्यात आलेल्या नाहीत. याबाबत विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून खुलासा करावा.

आक्षेप क्र : २६

वाहन क्र. एम.एच.०४-१९७ वन विभाग सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखा परिक्षण केले असता वन विभागाने दि. ०५/०४/२०१० ते दि. ३१/०७/२०१० पर्यंत वाहनाचा वापर केलेल्या नोंदी नमुना नं. १२७ (लॉग बुक) वर करण्यात आलेल्या आहेत, परंतु दि. ०१/०८/२०१० ते दि. ३१/०३/२०११ या कालावधीतील वाहन वापराच्या नोंदी दिसून येत नाही. सदर कालावधीत वाहन वापरले किंवा नाही, याचा बोध होत नाही. परंतु सदर कालावधीमध्ये वाहनामध्ये इंधन खर्च मात्र करण्यात आलेला आहे. इंधन खर्च करून देखील वाहन वापराच्या व खर्चाच्या नोंदी मनपा दफ्तरी घेण्यात आलेल्या नाहीत. सदर बाब गंभिर स्वरूपाची आहे. याबाबत विभाग प्रमुख यांनी वन विभागाच्या अधिकारी/ कर्मचा-यामार्फत खात्री करून योग्य ती कार्यवाही करावी. अन्यथा विभाग प्रमुखाचे वाहनांवर व वाहन चालक कर्मचा-यांवर नियंत्रण नाही. असा आक्षेप नोंदवून पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

आक्षेप क्र : २७

वाहन क्र. MH04/AG ३७४५ - पशुसंवर्धन विभाग सन २०१०-११ या वर्षाचे पशुसंवर्धन विभागांचे वाहनांचे (लॉग बुक) नमुना नं.१२७ तपासले असता दि.०१/०४/२०१० ते दि.१६/०७/२०१० पर्यंत करण्यात आलेल्या नोंदी अपूर्ण स्वरूपाच्या आहेत. वाहन वापर व इंधन वापरा बाबतच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या नसून मासिक गोषवारा करण्यात आलेला नाही. तसेच दि.१७/०७/२०१० ते ३१/०३/२०११ या कालावधीपर्यंत लॉगबुकमध्ये नोंदी केलेल्या नाहीत. नोंदी न करण्याचे प्रयोजन स्पष्ट करावे. वाहन विभाग प्रमुख यांना वारंवार लेखी अथवा मौखिक सूचना लेखपरिक्षण विभागामार्फत देण्यात येवून देखील विभागाने वाहन व वाहन चालक यांचेवर नियंत्रण नसल्याचे दिसून येते. सदर कालावधीतील वाहनाचा कार्यालयीन कामकाजाकरिता वापर करण्यात आलेला आहे किंवा नाही, याबाबत पशुसंवर्धन विभागाचे विभाग प्रमुख यांचे अभिप्राय नोंदवून सादर करावेत. तरी सदर वाहन वापराच्या नोंदी का करण्यात आलेल्या नाहीत. याबाबत संबंधिताची चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही करावी. अन्यथा वाहनाचा वापर गैर मार्गाने झाला असल्याचा आक्षेप नोंदवून पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

आक्षेप क्र : २८

वाहन क्र. -MH04/AN.०८ लेखा विभाग सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण केले असता दि.०१/११/२०१० ते ३०/०४/२०११ पर्यंत (लॉग बुक) नमुना नं.१२७ वर नोंदी आहेत. परंतु दि.०१/०४/२०१० ते दि.३१/१०/२०१० या कालावधीची नोंद नमुना नं.१२७ वर घेण्यात आलेल्या नाहीत.

सदर कालावधीत वाहन बंद किंवा चालू स्थितीत आहे. या बाबत बोध होत नाही सदर कालावधीत वाहनावर इंधन पुरवठा केल्याचा खर्च इंधन देयक पडताळणी अंती दिसून येतो तरी याबाबत वाहन वापराच्या नोंदी अद्यावत ठेवणे व वाहन वापर करण्याच्या अधिकाऱ्यांनी नोंदी प्रमाणीत करणे आवश्यक असून देखील नोंदी घेण्यात येत नाहीत. सदर बाबत गंभीर स्वरूपाची आहे. याबाबत विभागप्रमुख यांनी छात्री करून योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : २२

वाहन क्र. MH04/B-१४६२ वन विभाग- सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे वन विभागाचे वाहनांचे लेखपरिक्षण केले असता दि.०१/०४/२०१० जे दि.१४/०७/२०१० पर्यंत वाहन वापराच्या नोंदी आहेत. परंतु इंधन वापर प्रमाणाकांची नोंद नाही. संपूर्ण नोंदी अपूर्ण आहेत. दि. १५/०७/२०१० ते दि. ०१/०४/२०१० या कालावधीत नोंदी (लॉगबुक) नमुना नं.१२७ वर घेण्यात आलेला नसून वन विभागातील प्रमंथनी प्रमाणीत केलेल्या नाहीत. याबाबत वनविभागातील (लॉग बुक) ची चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही करावी. अन्यथा वन विभागातील अधिकाऱ्यांचे दैनंदिन कामकाजावर व विभागातील कर्मचाऱ्यांवर निमंत्रण नाही. असा आक्षेप नोंदवून पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

आस्थापना विभाग

आक्षेप क्र. ३० अस्थायी संगणक चालक

मा. महासभा ठराव क्र. ०५ दि. १८/०६/२००९ नुसार रु. ५०००/- प्रति महिना (२६ दिवसाकरिता) या मानधनावर सहा महिन्याकरिता मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ५३(१) अन्वये अस्थायी संगणक चालक यांची नेमणूक केली आहे. परंतु सदर संगणक चालक यांना वारंवार एक दिवसाचा तांत्रिक खंड देवून पुढील सहा महिन्याची मुदत वाढ घेण्यात आली आहे. मा. स्थायी समिती ठराव क्र. ६७ दि. ३०/०९/२०१० अन्वये दि. १५/०८/२०१० रोजी मुदत संपली असल्याने एक दिवसाचा तांत्रिक खंड देऊन पुढील सहा महिन्याकरिता मुदत वाढ देण्यात आलेली आहे.

परंतु सदर ठरावाच्या अनुषंगाने दि. १४/०२/२०११ रोजी तात्पुरत्या संगणक चालक नेमणुकीची मुदत संपुष्टात आली आहे. तरी देखील आस्थापना विभागाने कोणतीही प्रशासकिय व आर्थिक मंजूरी न घेता माहे फेब्रुवारी २०११ व माहे मार्च २०११ या महिन्याचे ठोक मानधन अदा केलेले आहे.

मुंबई प्रांतिक मनपा अधिनियम १९४९ चे कलम ५३(१) अन्वये कोणत्याही अस्थायी नेमणुका सहा महिन्यांहून अधिक नसलेल्या कालावधीसाठी मा. स्थायी समिती सभेच्या पूर्व मंजूरीने या अटीवर करता येतील, असे असताना सहा महिन्याचा कालावधी संपल्यावर महानगरपालिकेच्या पूर्वमंजूरी वाचून अशा कोणत्याही नेमणुका करता येत नाही. परंतु आस्थापना विभागामार्फत मागील संगणक चालक संख्या ८४ इतकी असून दि. ०९.१०.११.२०११ रोजी पासून अतिरिक्त संगणक चालक संख्या ०५ यांची परस्पर नेमणुक करण्यात आलेली आहे. सदर संगणक चालक यांच्या मासिक मानधनावर लेखापरिक्षण विभागाने आक्षेप नोंदवून देखील परस्पर मानधन अदा करण्यात आलेले आहे. सदर बाब गंभीर स्वरूपाची आहे. या बाबत आस्थापना अधिक्षक व सामान्य प्रशासन विभागाचे सहा आयुक्त यांनी सविस्तर खुलासा सादर करावा. मनपा आस्थापनेवर संगणक चालक व लघूलेखक पदे मंजूर नसल्याने नेमणुका देवून मुदत वाढ करण्यात आलेली आहे. खुलासा सादर करा.

आक्षेप क्र. ३१ अस्थायी संगणक चालक

मनपा स्थायी आस्थापनेवर एकूण लिपिक २५५ वरिष्ठ लिपिक ०२५ मुख्य लिपिक ००६ व वर्ग - २, वर्ग - ३ चे अधिकारी कर्मचारी कार्यरत आहेत. शासन निर्णया नुसार मनपा स्थायी आस्थापनेवरील सर्व अधिकारी/कर्मचारी वर्गास संगणकाचे वेळोवेळी प्रशिक्षण देण्यात आलेले आहे. तसेच शासन निर्णयानुसार ज्या कर्मचारी वर्गाने संगणकाचे (MSCIT) प्रशिक्षण पूर्ण केले आहे. असे असताना मनपा अंतर्गत विभागातील प्रत्येक लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, कर्मचा-यास आपल्या कर्तव्यास कार्यरत असताना संगणक हाताळणे, संगणकावर काम करणे शासन निर्णयाप्रमाणे आवश्यक असताना कोणताही कर्मचारी संगणकावर काम करित नाही. जा.क्र./मनपा/आस्था/४६२/२०१०-११ दि. ०१/०९/२००९ रोजीच्या आदेशान्वये देखील जे कर्मचारी संगणक प्रशिक्षण पूर्ण करून संगणक हाताळणार नाहीत अशा कर्मचा-याना पदावत करण्यात येईल. सदर आदेशाची अंमलबाजावणी झालेली नाही.

आक्षेप क्र. ३३ : आस्थापना विभाग -

आस्थापना विभागाच्या लेखापरिक्षणासाठी बरेचसे दफ्तर उपलब्ध झालेले नसून उपलब्ध न झालेल्या दफ्तरामध्ये अधिकारी/ कर्मचा-यांची नेमणूक, पदनिर्मिती, पदोन्नती इ. बाबत केलेल्या कार्यवाहीच्या नसत्या, कर्मचा-यांना देय असलेल्या भत्त्यांना सक्षम प्राधिकरणाने दिलेल्या मान्यतेची काही कागदपत्रे, आस्थापना सूची, विभागीय चौकशी संदर्भातील मुख्य कार्यालयातील नसत्या इ. कागदपत्रे / प्रकरणांचा समावेश आहे. सदरचे दफ्तर लेखापरिक्षणास उपलब्ध करणेत आलेले नसल्याने सदर कालावधीत आस्थापना विभागाने नेमणूक, पदनिर्मिती, पदोन्नती, वेतन व भत्ते, चौकशी इत्यादी बाबी संदर्भात नियमाप्रमाणे कार्यवाही केली किंवा कसे याची तसेच कर्मचा-यांना देय असलेल्या विविध भत्त्यासंदर्भातील सक्षम प्राधिकरणाच्या निर्णयाची बरीचशी कागदपत्रे उपलब्ध न झाल्यामुळे कर्मचा-यांना अदा करण्यात येत असलेल्या विविध भत्त्यांच्या रक्कमा नियमाप्रमाणे आहेत. यांची तपासणी करता आलेली नाही. सदरचे दफ्तर लेखा परिक्षणासाठी उपलब्ध करून घेणे बाबत वारंवार प्रयत्न केलेले असून दफ्तर उपलब्ध करणे बाबत या विभागाने संबंधित विभाग प्रमुखांशी पत्र व्यवहार केलेला आहे. मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसूची '५' चे प्रकरण -३ मधील नियम क्र. ६(१) व (२)अन्वये लेखापरिक्षणास आवश्यक सर्व प्रमाणके, कागदपत्रे व स्पष्टीकरणे उपलब्ध करणे सर्व संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांचे कर्तव्य आहे. तरीही वरील बाबतीत काही दफ्तर उपलब्ध झालेले नाही. दफ्तर उपलब्ध करून न दिल्यामुळे संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांनी अधिनियमातील तरतुदींचा भंग केलेला आहे. ही बाब मी निर्दशनास आणू इच्छितो तरी ही प्रवृत्ती टाळण्याच्या दृष्टीने योग्य ती कार्यवाही करावी अन्यथा पुढील कार्यवाही प्रस्तावीत करण्यात येईल.

आक्षेप क्र. ३४ : खासगी खासगी मणिकम स.का.

महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम १९८१ चे कलम -६१ पराघर्षीत रजा, कलम -५० अन्वये अर्जित रजा मंजूर करून दि. ०१/०५/२००९ ते दि. २४/०८/२००९ पर्यंत पूर्ण वेतनी रजा मंजूर करून सदर कर्मचा-यास दि. ०८/१०/२००९ पासून कामावर हजर करून घेण्यात आले आहे.

परंतु सदर कर्मचारी माहे जानेवारी २०१० पूर्ण महिना गैरहजर असल्याने दफ्तरी नोंद आहे. परंतु माहे फेब्रुवारी २०१० मध्ये सदर कर्मचा-याने पुरक वेतन रक्कम रु. ३४,८०४/- अदा करण्यात आले आहे. सदर पुरक वेतन काढणेबाबत आर्थिक व प्रशासकीय मंजूरी घेण्यात आलेली नाही. तसेच माहे एप्रिल २०१० ते माहे मे, २०१० पर्यंत विना परवानगी गैरहजर असून माहे जून २०१० मधील वेतनासोबत रक्कम रु. ४०५१५/- पुरक वेतन अदा करणेबाबत कोणतीही प्रशासकीय व आर्थिक मंजूरी न घेता परस्पर पुरक वेतन अदा करण्यात येतून माहे जून २०१० पासून सदर कर्मचा-यास कोणतीही मंजूरी न घेता पुन्हा कामावर हजर करून घेण्यात आले आहे. तदनंतर माहे डिसेंबर -२०१०, जाने-२०१० ते मार्च २०१० पर्यंत कोणतीही रजा मंजूर न करता परस्पर रजेवर आहेत. याबाबत विभागाने कोणतीही कारवाई केलेली नाही. तसेच सदर कर्मचारी स.का.या पदावर कार्यरत असून सन २००९-१० ते सन २०१०-११ पर्यंत कोणत्या विभागात कार्यरत आहे. याचा वोध होत नाही. व सदर कर्मचारी कर्तव्यावर नसताना जे पुरक वेतन व भत्ते प्रदान करण्यात

आले आहेत. ते वेतन भत्ते कसे अदा करण्यात आले आहेत याबाबत आस्थापना अधीक्षक व सामान्य प्रशासन विभागाचे सहा. आयुक्त यांनी चौकशी करून सविस्तर खुलासा सादर करावा सदर कर्मचा-यांचे गैरहजर कालावधीतील परस्पर वेतन भत्ते अदा करणेस शिफारस करणा-या आस्थापना विभागातील संबंधित वेतन तक्ता तयार करणा-या लिपिकावर मु.प्रा.मनपा अधिनियम १९४९ अन्वये कारवाई करून सदर वेतन भत्ते रक्कम वसूल करण्यात यावी. व तसा खुलासा सादर करावा.

आक्षेप क्र. ३४ : श्री.मोहन पेडवी

मा. सर्वसाधारण सभा ठराव क्र. ४९ दि. ०४/०८/९७ नुसार सफाई कामगार पदावर नेमणूक करण्यात आलेली आहे. तसेच मा. महासभा ठराव क्र. ०७ दि. मनपा /आस्था /९२ /१९९ /२००५-०६ दि. २९/०४/२००५ अन्वये लिपिक या पदावर पदोन्नती देण्यात आली आहे. परंतु लिपिक पदावर पदोन्नती करिता आवश्यक शैक्षणिक पात्रता आवश्यक शैक्षणिक पात्रता इयत्ता -१० वी पास व मराठी ३० श.प्र.मि.व इंग्रजी ३०,४० स.प्र.मि. परीक्षा तसेच एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे. परंतु सदर कर्मचा-यांनी मराठी टायपिंग २० श.प्र.सि. परीक्षा उत्तीर्ण झालेले नाहीत . तरी सदर स. कामगार कर्मचा-यांस देण्यात आलेली पदोन्नती चुकीची व दुस-या कर्मचा-यावर अन्याय करणारी आहे. तरी सदर पदोन्नती बाबत आस्थापना अधीक्षक व सामान्य प्रशासन विभागाचे सहाय्यक आयुक्त यांनी चौकशी करून सविस्तर खुलासा करावा.

श्री. मोहन पेडवी यांना लिपिक पदावर पदोन्नत दिलेल्या दिनांकापासून सद्यस्थितीत लिपिक पदाचे कर्तव्यावर कार्यरत न देता त्यांना अनधिकृत बांधकाम नियंत्रण विभागामध्ये मुकादम या वर्ग ड च्या पदावर नेमणूक करण्यात आलेली असून त्यांना लिपिक पदाची वेतनश्रेणी चे वेतन भत्ते अदा केले जातात. जर लिपिक पदावर पदोन्नती करण्यात आली आहे. तर सदर कर्मचा-यांस मुकादम पदाचे कामावर नियुक्त करण्याचे प्रयोजन काय? तसेच शैक्षणिक पात्रता पूर्ण नसताना पदोन्नती कशी करण्यात आली आहे. याबाबत खुलासा सादर करावा.

आक्षेप क्र. ३५ : प्रमुखांच्या सेवापुस्तके पडताळणी बाबत.

१) महाराष्ट्र नगरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील कलम ४५ अन्वये सेवापुस्तके व सेवापट यांची प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या मे महिन्यात कार्यालय प्रमुखाकडून पडताळणी व्हावी अशी तरतुद आहे. तसेच सेवापुस्तक व सेवापट त्यांच्यातील नोंदी अचूक आहेत. याबाबत कार्यालय प्रमुखांचे समाधान झाल्यास गेल्या वित्तीय वर्षाच्या अखेरपर्यंत सवेचे पडताळणी वेतन देयकावरून व अभिलेखावरून केली आहे. अशा आशयाचे प्रमाणपत्र स्वतःच्या सहीने नोंदवावे अशी तरतुद आहे.

तथापी वरील नियमात नमुद केल्याप्रमाणे कार्यवाही केल्याचे आढळून आले नाही.

तसेच ह्या प्रकरणी विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ३३ कर्मचाऱ्यांच्या कामकाजाबाबत.

सन २००६-०७ हया वित्तीय वर्षातील लेखापरिक्षणाच्या अनुषंगाने आस्थापना विभागाकडे कर्मचाऱ्यांच्या कामकाजाबाबत अर्धसमाप्त पत्र क्र. मनपा /मुलेप /५४० / २००७-०८ दि. १८/०९/२००७ अन्वये खालील माहिती मागविणेत आलेली होती. परंतु आजतागायत लेखापरिक्षण विभागामें प्राप्त झालेली नाही.

- १) महानगरपालिकेमध्ये स्थायी/अस्थायी कर्मचारी किती आहेत? त्यामध्ये कर्मचाऱ्यांच्या वर्गवारी प्रमाणे विवरण सादर करा. (३१ मार्च २०११ अखेर)
- २) महानगरपालिकेच्या अंतर्गत विभागात किती कर्मचारी कार्यरत आहेत?
- ३) आस्थापना विभागातील प्रत्येक लिपीक शासकीय निर्देशप्रमाणे दररोज किती फाईलचा निपटारा करतात?
- ४) कोणत्या विभागात मंजूर पदापेक्षा किती जास्त कर्मचारी संख्या आहे?
- ५) महानगरपालिका क्षेत्रातील साफसफाई कामकरीता खाजगी ठेका दिला जातो. महानगरपालिकेच्या स्थायी सफाई कामगार कोणकोणत्या विभागात काम करत आहेत. याबाबत सविस्तर अहवाल सादर करा.
- ६) मा. महासभा ठराव क्र.९ दि. १०/०४/२००६अन्वये महानगरपालिका स्थायी कर्मचाऱ्यांना वार्षिक रु. २७००/- इतकी रक्कम वैयक्तिक खर्च म्हणून मेडिकलेम योजना सुरु केलेली आहे. त्यानुसार किंवा कर्मचाऱ्यांनी मेडिकलेम योजना सुरु केली आहे? व किती कर्मचाऱ्यांना मेडिकलेम योजनेचा लाभ मिळाला. मेडिकलेम कंपनी बरोबर केलेल्या करारानुसार व मा. स्थायी समिती सभा ठराव क्र. दि. व मा. महासभा ठराव क्र. दि. नुसार कर्मचाऱ्यांना मेडिकलेम योजनेचा जास्त लाभ मिळालेला नाही. असे आस्थापना विभागातील तक्रारी अर्जांच्या अभिलेखावरून दिसते. सदर योजनेचा कर्मचाऱ्यांना लाभ मिळत नसेल तर मेडिकलेम योजना राबविणाऱ्या इन्शोरन्स कंपनी विरुद्ध काय कारवाई करण्यात आली. याचा खुलासा सादर करा. तसेच मु.प्रा.मनपा अधिनियम १९४९ चे अनुसुची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणास विनाविलंब अभिलेख उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे.

परंतु अधिनियमातील तरतुदीनुसार आस्थापना विभाग प्रमुखांनी कार्यवाही केलेली नसल्याने नमुद मुदयांचे व कर्मचाऱ्यांच्या कामकाजाबाबत लेखापरिक्षण करता आले नाही.

आक्षेप क्र. ३४ कर्मचाऱ्यांचे बदली धोरण :-

मनपा आस्थापनेवरील कर्मचारी/अधिकारी यांचे बदल्यांचे धोरण शासन निर्णयाप्रमाणे बदल्यांची नावे निश्चित करण्यात आलेली आहेत. या तत्वांनुसार सर्वसाधारणपणे त्यांना एकाच ठिकाणी ३ वर्षांपर्यंत ठेवणे अनुज्ञेय आहे. परंतु मनपा आस्थापना विभागाने कोणतेही बदली धोरण किंवा तत्वे निश्चित केली नसल्याने कर्मचारी/ अधिकारी यांना आस्थापना विभागामार्फत ठराविक कर्मचारी व अधिकारी यांच्या कमी कालावधीत सतत बदल्या केल्या जात आहेत. परंतु काही कर्मचारी/अधिकारी यांच्या एकाच विभागात सतत ५ ते १० वर्षांपर्यंत कार्यरत ठेवून इतर कर्मचारी/अधिकारी यांच्यावर अन्याय केलेला आहे. या करिता विभागाने बदल्यांचे धोरण निश्चित करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र:-३८

आस्थापना विभागाने सरळसेवा भरती व पदोन्नती बाबतचे बिंदू नामावली लेखापरिक्षणास उपलब्ध करून देण्यात आलेली नाही. त्यामुळे सरळसेवा भरती व पदोन्नती बाबतचा मागासवर्गीय अनुशेष पडताळणी करणे बाबत व मनपा कर्मचारी आकृतीबंधाप्रमाणे किती पदे रिक्त आहेत. हे पडताळणी करता आले नाही. त्यामुळे मनपा आस्थापनेवरील कर्मचारी/अधिकारी यांना पदोन्नती संदर्भात चुकीने अधिकृत केले असल्याचे किंवा झालेले गेले असल्याचे नाकारता येत नाही.

तसेच गट 'क' आणि 'ड' (वर्ग-३ व वर्ग-४) मधील पदाधारकांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर त्यांच्या पदोन्नती साखळीतील वरच्या पदावरील वेतन श्रेणी देणेबाबत शासनाचे आदेश असताना देखील कार्यवाही झालेली नाही. तसेच वर्ग ४ कर्मचा-यांना , वर्ग ३ मधील पदावर पदोन्नती नेमणूक करण्याची टक्केवारी विशिष्ट वर्षांत होणा-या पदांच्या २५ टक्केवापेक्षा अधिक असणार नाही. हे तपासता आले नाही.

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसूची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणास विनायेलंब दफ्तर उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. परंतु विभागाने दफ्तर उपलब्ध करून देणेबाबत सहकार्य केलेले नाही. याबाबत विभाग प्रमुखांनी चौकशी करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ३९ बालवाडी शिक्षण

मनपा आस्थापनेवर कार्यरत बालवाडी शिक्षिका यांचे दैनंदिन कामाचे स्वरूप शासन निर्णय क्र. मिभासनपा ११०६/२९ प्र. क्र. ०९/ ०६/ नवि २८ मंत्रालय मुंबई -४०००३२ दि. २५ सप्टेंबर २००६ अन्वये ४ तास बालवाडी शिक्षण व त्यानंतर शासना कडून वेळोवेळी होणारी सर्वेक्षणाची कामे व पल्स पोलीओ लसीकरण मोहिमे अंतर्गत राष्ट्रीय कार्यक्रमातील कामे अशा प्रकारे असून मनपा आस्थापने वरील बालवाडी शिक्षिकांना मात्र बालवाडी शिक्षण ४ तास काम न देता संपूर्ण वेळ कार्यालयीन कामकाज करणे करिता देण्यात आलेला आहे.

तसेच राष्ट्रीय कार्यक्रमातील कामे किंवा सर्वेक्षणाची कामे ही स्थायी आस्थापने वरील इतर लिपिक यांचे मार्फत करून घेतले जातात. स्थायी लिपिक यांना प्रत्यक्षात दोन-दोन विभागाची जबाबदारी असताना देखील बालवाडी शिक्षिकांना नेमून दिलेली कामे लिपिक वर्गास करावी लागात आहे. त्यामुळे जादा काम करत असताना दिरंगाई होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. व दिरंगाई झाल्यास त्यांचेवर महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणुक) १९७९ मधील तरतुदी नुसार व मुंबई प्रांतिक मनपा अधिनियम १९४९ मधील तरतुदी नुसार कारवाई केली जाते. असे असताना मनपा आस्थापनेवर कार्यरत बालवाडी शिक्षिकांना शासन निर्णया प्रमाणे निश्चित केलेल्या कामाचे स्वरुपा नुसार कार्यवाही का करण्यात येत नाही. याबाबत खुलासा करावा.

दि. 2010-11

नगर वाचनालय विभाग

आक्षेप क्र. ४३

नगरवाचनालय विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील दप्तर उपलब्ध करणेबाबत जा.क्र./मनपा/मुलेप/०४/२०१०-११ दि. १९/०४/२०११ व जा.क्र./मनपा/मुलेप/०७/२०१०-११ दि. २१/०४/२०११ च्या पत्रान्वये व वारंवार मौखिक मागणी करून देखील दप्तर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही.

१. साठा नोंद वही
२. सन २०१०-११ या वर्षातील निविदा नस्ती
३. सन २०१०-११ या वर्षातील एकूण खर्चाचा तपशिल
४. सन २०१०-११ या वर्षातील अनामत रकमेचा तपशिल
५. सन २०१०-११ या वर्षातील वाचनालय प्रवेश फी वसुली तपशिल
६. सन २०१०-११ या वर्षातील नविन साहित्य खरेदी तपशिल
७. जंगम मालमत्ता रजिस्टर
८. क्रिफॉल पावती पुस्तके

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसूची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणास दिनाविलंब दप्तर उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. परंतु विभागाने दप्तर उपलब्ध करून देणे बाबत सहकार्य केलेले नाही. या बाबत विभागप्रमुखांनी चौकशी करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

जनसंपर्क विभाग

आक्षेप क्र. ४४

मिरा भाईंदर मनपा अंतर्गत सर्व विभागाच्या निविदा व जाहीर नोटिसा जाहिराती जनसंपर्क विभागामार्फत स्थानिक वृत्तपत्र व राज्यस्तरीय वृत्तपत्रांमध्ये प्रसिध्द करण्यात येतात. सदर वृत्तपत्रांची देयके जनसंपर्क विभागामार्फत सादर केली जातात. वृत्तपत्राचे देयक सादर करताना मुळ बर्क ऑर्डर जोडली जात नाही. त्यामुळे सदरचे देयक दुबारा होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. तसेच जनसंपर्क विभागामार्फत जाहीरात प्रसिध्दी करीता ज्या वृत्तपत्रांना आदेश दिला जातो. त्या आदेशामध्ये जाहीरात किती से.मी आकाराची प्रसिध्द करावयाची आहे, याबाबत कोणताही स्पष्ट उल्लेख नसतो. त्यामुळे प्रत्येक वृत्तपत्रधारकाने आपापल्या मर्जीप्रमाणे जाहीरात छापून प्रसिध्द केली जाते व मर्जीप्रमाणे देयक सादर केले जाते. त्यामुळे जाहीरात प्रसिध्द करणेकरीता मनपाचा मोठ्या प्रमाणावर खर्च केला जात आहे. जाहीरात प्रसिध्द करणेपूर्वी जाहीरातीचा आकार (से.मी) मध्ये छापण्यात यावा असे स्पष्ट आदेश स्थानिक वृत्तपत्र व राज्यस्तरीय वृत्तपत्रांना का देण्यात येत नाहीत या बाबत जनसंपर्क अधिकारी यांनी खुलासा सादर करावा.

आक्षेप क्र. ४५

जनसंपर्क विभागामार्फत जाहिराती प्रसिध्दी बाबत स्थानिक वृत्तपत्र व राज्यस्तरीय वृत्तपत्र यांचे दर निश्चित केलेले नाहीत. तसेच शासन निर्णयाप्रमाणे दर सुची सादर केली जात नाहीत. त्यामुळे जाहीरात प्रसिध्दी देयक अदा करताना जादा देयक अदा होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. शासन निर्णयाप्रमाणे प्रत्येक वृत्तपत्रात जाहिरात प्रसिध्दीचे देयक सादर करताना सोबत दरपत्रक जोडणे आवश्यक असते. परंतु देयकासोबत आवश्यक कागदपत्रांचा पाठपुरावा केला जात नाही. याबाबत दक्षता घ्यावी.

आक्षेप क्र. ४६

जनसंपर्क विभाग मनपा कार्यालयामध्ये अतिमहत्वाचा विभाग असताना सदर विभागामधील आवश्यक कर्मचारी वर्ग उपलब्ध नाही त्यामुळे सदर विभागातील कामकाज वेळच्या वेळी होत नसल्याचा आक्षेप नोंदविण्यात येत आहे.

जनसंपर्क विभागाचे सन २०१०-११ या वर्षाचे लेखापरिक्षण केले असता विभागाचे आवक/जावक रजिस्टर, तरतूद रजिस्टर या बाबतच्या नोंदी वेळच्या वेळी घेण्यात आलेल्या नाहीत. तसेच वृत्तपत्रात जाहिरात प्रसिध्द केल्याची देयके अनुक्रमे सादर केली जात नसल्याने सादर केलेली देयके दुबारा होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

तरी याबाबत जनसंपर्क अधिकारी यांनी खात्री करून योग्य ती कार्यवाही करावी.

सामान्य प्रशासन विभाग

आक्षेप क्र: १७

सामान्य प्रशासन विभागातील सन २०१०-११ या वर्षातील दुरध्वनी व भ्रमणध्वनी देयकांची तपासणी अंती देयकांवर मोठ्या प्रमाणात खर्च झालेला आहे. मनपाने सर्व अधिकारी / कर्मचारी यांना रिलायन्स कंपनीचे भ्रमणध्वनी देण्यात आले आहेत. परंतु मा.स्थायी समिती व मा.महासभा ठारावानुसार भ्रमणध्वनी वापराचे देयक निश्चित केलेले आहे. परंतु सदर भ्रमणध्वनीचा वापर फक्त कार्यालयीन कामकाजाकरिता करणे करिता आहे. परंतु मोठ्या प्रमाणावर अधिकारी/ कर्मचारी यांनी वापर केलेल्या भ्रमणध्वनीचा तपशील पाहता कार्यालयीन कामकाजाकरिता केला नसल्याचे स्पष्ट होत आहे. तरी सदर भ्रमणध्वनी नंबरचा गैर वापर होत आहे हे नाकारता येत नाही. तसेच सर्व अधिकारी / कर्मचारी वर्गाला मोबाईल सेवा लागू केली आहे. तसेच सर्व विभागातील अधिकारी यांचे दालनामध्ये व विभागामध्ये दुरध्वनी सेवा देखील आहे. भ्रमणध्वनी सेवा चालू असल्यामुळे विभागातील दुरध्वनी सेवेचे देयक कमी होणे गरजेचे होते. परंतु दोन्ही सेवेमध्ये मोठ्या प्रमाणावर दुरध्वनी करून देयकात वाढ झालेली आहे. व मोठ्या प्रमाणावर भ्रमणध्वनी / दुरध्वनीवर खर्च करण्यात येतो. सदर खर्चावर नियंत्रण ठेवणे करिता रिलायन्स कंपनीचे भ्रमणध्वनी सेवा बंद केल्यास खर्चावर नियंत्रण ठेवता येईल. याबाबत विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून कार्यवाही करावी.

संगणक विभाग

आक्षेप क्र: ४८

सन २०१०-११ या वर्षाचे संगणक विभागाचे लेखा परिक्षण केले असता खालील प्रमाणे अनियमितता आढळून आलेली आहे.या बाबतचा खुलासा सादर करावा.

१. स्टॉक रजिस्टर नमुना क्र.११६ (नियम १४५(१)(३),१४६,१५०(४) व १५३ अन्वये निश्चित केलेल्या नमुन्यामध्ये छपाई करून स्टॉक ठेवणे क्रमप्राप्त आहे.परंतु सदर विभागाच्या स्टॉक रजिस्टर मधील पान क्र.११ ते १६ उदा: HP TONNER -1015-53A या मालाची नोंदीची तपासणी केली असता रजिस्टर मध्ये चलन क्रमांक ,बिल क्रमांक व दिनांक नुसार खरेदी केलेल्या मालांच्या नोंदी वेळोवेळी न केल्यामुळे वर्षाच्या अखेरीस शिल्लक स्टॉक हा पुढील वर्षाच्या सुरुवातीला म्हणजेच दि.०१/०४/२०११ रोजी नविन रजिस्टर मध्ये नोंदविणे आवश्यक होते परंतु तशी नोंद घेण्यात आलेली नाही.
२. स्टेशनरी खरेदी बाबत उदा. A-4, A-3 कोरे कागद व फुल साईज कागद (रिम) प्रिन्टेड स्टेशनरी मालमत्त कर / पाणी पुरवठा कर/ जन्म-मृत्यु विभागासाठी खरेदी केलेली स्टेशनरी व वापर केलेली स्टेशनरी / शिल्लक स्टेशनरी बाबतचे स्टॉक रजिस्टर लेखा परिक्षणाकरिता उपलब्ध न केल्यामुळे लेखा परिक्षण करणेत आलेली नाही. या बाबत खुलासा सादर करावा.
३. संगणक विभागात कार्यरत असलेली एकूण किती संगणक ,प्रिन्टर्स व इतर साहित्य बाबतचे स्टॉक रजिस्टर तसेच डेड स्टॉक रजिस्टर लेखा परिक्षणाकरिता उपलब्ध केलेले नाहीत. त्यामुळे लेखा परिक्षण करणेत आलेले नाही.

संगणक विभाग

आक्षेप क्र: ४८

सन २०१०-११ या वर्षाचे संगणक विभागाचे लेखा परिक्षण केले असता खालील प्रमाणे अनियमितता आढळून आलेली आहे. या बाबतचा खुलासा सादर करावा.

१. स्टॉक रजिस्टर नमुना क्र.११६ (नियम १४५(१)(३), १४६, १५०(४) व १५३ अन्वये निश्चित केलेल्या नमुन्यामध्ये उपाई करून स्टॉक ठेवणे क्रमप्राप्त आहे. परंतु सदर विभागाच्या स्टॉक रजिस्टर मधील पान क्र.११ ते १६ उदा: HP TONNER -1015-53A या मालाची नोंदीची तपासणी केली असता रजिस्टर मध्ये चलन क्रमांक, बिल क्रमांक व दिनांक नुसार खरेदी केलेल्या मालांच्या नोंदी वेळोवेळी न केल्यामुळे वर्षाच्या अखेरीस शिल्लक स्टॉक हा पुढील वर्षाच्या सुरुवातीला म्हणजेच दि.०१/०४/२०११ रोजी नविन रजिस्टर मध्ये नोंदविणे आवश्यक होते परंतु तशी नोंद घेण्यात आलेली नाही.
२. स्टेशनरी खरेदी बाबत उदा. A-4, A-3 कोरे कागद व फुल साईज कागद (रिम) प्रिन्टेड स्टेशनरी मालमत्ता कर / पाणी पुरवठा कर/ जन्म-मृत्यु विभागासाठी खरेदी केलेली स्टेशनरी व वापर केलेली स्टेशनरी / शिल्लक स्टेशनरी बाबतचे स्टॉक रजिस्टर लेखा परिक्षणाकरिता उपलब्ध न केल्यामुळे लेखा परिक्षण करणेत आलेली नाही. या बाबत खुलासा सादर करावा.
३. संगणक विभागात कार्यरत असलेली एकूण किती संगणक, प्रिन्टर्स व इतर साहित्य बाबतचे स्टॉक रजिस्टर तसेच डेड स्टॉक रजिस्टर लेखा परिक्षणाकरिता उपलब्ध केलेले नाहीत. त्यामुळे लेखा परिक्षण करणेत आलेले नाही.

2010-11

शिक्षण विभाग

आक्षेप क्र. :- ४९

१. मनपा शिक्षण मंडळ कार्यात शिक्षक हे नियत वयोमानानुसार निवृत्त झाल्यानंतर भविष्य निर्वाह निधी खात्यावरील शिल्लक रकमेचे अंतीम देयके / ना परतावा उचल या देयकांचे लेखापरिक्षण करतांना नमुना क्र. २२ व्हाउचरवर लेखा शिर्षकाच्या नोंदी केल्या नाहीत व व्हाउचर तयार करतेवेळी प्राधिकृत अधिकार्यांनी स्वाक्षरी करतेवेळी तारीख घालणे आवश्यक आहे. तसेच व्हाउचर क्रमांक नाहीत. लेखाशिर्षा अंतर्गत एकुण उपलब्ध रकमेचे/खर्च रकमेचे/ शिल्लक रकमेचे नोंदी ठेवणे साठी स्वतंत्रपणे रजिस्टर का ठेवणेत आलेले नाही. ही बाब योग्य नाही. तरी या बाबतचा खुलासा करावा.
२. मनपा शिक्षण मंडळातील निवृत्त होणाऱ्या शिक्षकांना देय होणारे कायदे उदा. अंशराशीकरण, सेवा उपदान, निवृत्ती देताना इ. बाबतचे लेखापरिक्षण केले असता. सदर देयकांच्या नोंदी ठेवण्यासाठी स्वतंत्र रजिस्टर का ठेवणेत आलेले नाही. ही बाब योग्य नाही. तरी याचा खुलासा करावा.
३. मा.शिक्षण उपलंचालक यांस कडून प्राप्त झालेल्या अनुदानाबाबतचे बाब निहाय स्वतंत्रपणे रजिस्टर का ठेवणेत आलेले नाही. ही बाब योग्य नाही. तरी याचा खुलासा करावा.

महानगरपालिकेकडून उपलब्ध झालेल्या अनुदानाबाबत विनीयोज (घापर) रजिस्टर ठेवणेत आलेले नाही. ही बाब योग्य नाही. तरी याचा खुलासा करावा.

स्थानिक संस्था कर विभाग

आक्षेप क्र. ३३

अ.क्र.	सन	एकुण मागणी रुपये	महसुल प्राप्त रुपये
१)	२००९-१० (जकात)	८५.३२ कोटी	८५.३२ कोटी
२)	२०१०-११ (स्था.सं.कर)	९४.०९ कोटी	७४.१९ कोटी (निव्वळ वसुल) ३४.४० कोटी १% अधिभार(प्राप्त वसुली) १०.८६ कोटी १% अधिभार (अप्राप्त वसुली)

सन २०१०-११ मध्ये माहे एप्रिल २०१० मध्ये महाराष्ट्र शासनाने मिरा भाईंदर महानगरपालिकेमध्ये स्थानिक संस्था कर लागू केलेल्या अनुषंगाने मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने स्थानिक स्वराज्य संस्था कराची माहे एप्रिल २०१० पासून ते मार्च २०११ स्थानिक स्वराज्य संस्था कर वसुली रुपये ७४.१९ कोटी निव्वळ वसुली करण्यात आलेली आहे तसेच महाराष्ट्र शासनाने १% अधिभार रुपये ३४.४० कोटी प्रत्यक्षात वसुल प्राप्त झालेला आहे. मात्र महाराष्ट्र शासनाकडून १% अधिभार रुपये १०.८६ कोटी अधिभार अप्राप्त आहे. तसेच मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने स्थानिक स्वराज्य संस्था कराची वसुली प्रभावीपणे होणे करीता दक्षता पथकाची नेमणूक करण्याची आवश्यकता आहे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

आक्षेप क्र. ५१

सन २०१०-११ मध्ये खालील लेखाशिर्षकात तरतुद शिल्लक आढळून आली.

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	तरतुद रक्कम	शिल्लक रक्कम
१.	फर्निचर देखभाल दुरुस्ती	१ लाख	१ लाख
२.	नाका बांधणी व दुरुस्ती	१ लाख	१ लाख
३.	कांडवाडा दुरुस्ती बांधकाम	२५ हजार	२५ हजार
४.	घनकचरा रस्ते बांधकाम	१ लाख	१ लाख
५.	कमल खाने	२५ हजार	२५ हजार
६.	रस्ते चौक नागाचे फलडू	१ लाख	१ लाख
७.	शौचालय व सुलभ शौचालय मुताच्या	२ लाख	२ लाख
८.	मॅडियम/क्रिडासंकुले/आरक्षण	१ लाख	१ लाख
९.	सीर उर्जा निधी	६५ लाख	६५ लाख
१०.	जकात नाका वीज बिल	३० हजार	३० हजार
११.	स्नशानभूमी/दफनभूमी विज बिल	८ लाख	८ लाख
१२.	दाजारपेट विजबिल	२ लाख	२ लाख
१३.	कांडवाडा विजबिल	२५ हजार	२५ हजार
१४.	उडमाने विज बिल	२० लाख	२० लाख
१५.	शाळा वीजबिल	१० लाख	१० लाख
१६.	जकात नाका विद्युत दुरुस्ती	१० हजार	१० हजार
१७.	कांडवाडा विद्युत दुरुस्ती	१० हजार	१० हजार

आक्षेप क्र. ५२ विजेचे देयकाबाबत

- १) वीज देयक लेखाशिर्षकानुसार अदा होणे आवश्यक आहे.
- २) रिलायन्स एनर्जी वीज देयकाबाबत खालील त्रुटी आढळून आल्या
  - (१) वीज देयके वेळीच प्राप्त करून मे.रिलायन्स एनर्जी कंपनीने ठरविलेल्या दिनांकापुढी वेळीच भरणा करणे आवश्यक आहे.
  - (२) वीज वचलीकरीता कमी फ्लॉलटेजचे दिवे वापरणे अत्यंत आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. २१ - सौर उर्जा निधीबाबत

वीज बचतीकरीता सौर उर्जाचा वापर करणे आवश्यक आहे. सन २०१०-११ मध्ये सौर उर्जा निधी करिता ६५ लाख तरतुद उपलब्ध करणेत आली होती. "सौर उर्जा हा प्रकल्प येव्हीच अमलबजावणी केल्यास पथ दिव्यातील देयकांमध्ये लक्षणीय बचत होऊन सदरच्या बचत झालेल्या निधीचा वापर अन्यत्र विकास कामांकरिता केला जाऊ शकला असता.

आक्षेप क्र. २२ - मालमत्ताची वार्षिक पडताळणी -

सार्वजनिक बांधकाम विभागाने महानगरपालिकेच्या मालकीच्या असलेल्या मालमत्ता व जमिनी यांचा वित्तीय वर्षा अखेर मालमत्तांची पडताळणी करणे आवश्यक आहे. तसेच बांधकाम विभागातील मालमत्तांची किंमत व लेखा शिष्टांतोल नोंदी प्रमाणे असलेली किंमत ह्यांचा ताळमेळ आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. २३ - विकास कामांबाबत

विकास कामांच्या बाबतच्या निविदा सुचना प्रसिध्द करताना त्यास व्यापक प्रसिध्दी मिळावी, विकास कामांच्या मुल्यानुसार वर्गीकृत वर्तमानपत्रांमध्ये जाहिरात देण्यात यावी जेणेकरून स्पर्धात्मक वातावरण तयार होईल.

आक्षेप क्र. २४ - वीज बचती बाबत

आपल्या महानगरपालिकेने पथ दिव्यांच्या वापराबाबत साधारणतः प्रति माह रुपये ९५ लाख खर्च करावे लागताने, यर्थात साधारण पणे ११.४१ व इतर मनपाच्या मालमत्ता करीता रु.२.१६ एवढा खर्च होतो.सदर वर्षातील सध्याच्या स्पर्धात्मक युगात मे.रिलायन्स एनर्जी ह्यांच्या पेक्षा कमी दराने वीजपुरवठा मे.टाटा कंपनीने पुरविल्यास पथ दिव्यांच्या देयकात लक्षणीय बचत होईल व सदरचा निधी अन्यत्र विकास कामांना त्याचा पुरेदार वापर करता येईल व सदरची बाब मनपाच्या आर्थिक हिताची होईल.

भांडार विभाग

आक्षेप क्र : ५१६ मालपुरतकाबाबत

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील भांडार विभागाचे नमुना नं ११६ मालपुरतकांची तपासणी केली असता सदर रजिस्टरवर भांडार विभाग प्रमुख व वस्तु घेणाऱ्या अधिकाऱ्यांची सही तसेच वर्क ऑर्डरची नोंद व सही नाही.

सबब विभागप्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ५१७ साठा रजिस्टर / जंगम मालमत्ता रजिस्टर बाबत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील भांडार विभागाचे साठा रजिस्टर तपासणी केली असता रजिस्टरवर विभागप्रमुखांच्या माल नोंदी घेतलेल्या ठिकाणी सहा नाहीत तसेच वर्ष अखेरीस विभाग प्रमुखांनी रजिस्टरच्या नोंदी अद्यावत करून सही शिक्का घेऊन रजिस्टर बंद केल्याची नोंद घेणे आवश्यक आहे. परंतु विभागप्रमुखांनी याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही खुलासा करावा.

आक्षेप क्र : ५१८ विभागीय कामकाजाबाबत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील भांडार विभागाचे लेखा परिक्षणासाठी जा.क्र.मनपा/मुलेप/४/२०१०-११ दि. १९/०४/२०११ गेजी खालील प्रमाणे दप्तर उपलब्ध करून देणेबाबत कळविणेत आलेले होते.

१. जंगम मालमत्ता नोंदवही
२. सन २०१०-११ चे साठा रजिस्टर
३. सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील मंजूर केलेल्या निविदा फाईल.

उपरोक्त दप्तर भांडार विभागाने तपासणीकरीता उपलब्ध करून दिले नाही.

मुंबई प्रतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम १०५ (१) नुसार लेखा परिक्षण करणे करीता विभागाने दप्तर उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही. सबब विभाग प्रमुखाने याबाबतचा स्पष्ट खुलासा करावा.

~~प्रमाणित ०५५२~~
कर वसुली विभाग प्रभाग समिती क्र. ०२
East

आक्षेप क्र. ६०

कर विभाग महानगरपालिकेच्या हद्दीत प्रभागनिहाय मालमत्ता कराची आकारणी वसुली करण्यात येत आहे. कराची मागणी करण्यापूर्वी प्रत्येक मिळकतीचे मूल्य व करनिर्धारण निश्चित करणेसाठी मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण ८ नियम-१० अन्वये प्रभाग निहाय कर आकारणी पुस्तक ठेवून ते महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७५ मध्ये नमुद केलेली कार्यपध्दती अनुसरून अद्यावत अध्यासन ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०२ कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना संबंधित विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडे बाराबारा मागणी करून तसेच पत्रव्यवहार करूनही दप्तर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. कर आकारणी पुस्तक उपलब्ध न झाल्यामुळे प्रत्येक विभागाकडे मुळ मिळकतीचे व पुरवणी प्रकरणामध्ये विविध मिळकतीचे करयोग्य मूल्य व त्याप्रमाणे त्यांना विविध कराची आकारणी व मागणी करण्यात आली आहे. तसेच प्रत्येक नविन कर आकारणी प्रकरणाची नोंद असेसमेंट रजिस्ट्रारला घेण्यात आली आहे. व सर्व प्रकरणे तपासणीस उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. याबाबतची तपासणी करता आली नाही.

कर वसुली विभागातील मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण ८ नियम - १३(१) प्रमाणे प्रभाग निहाय कर आकारणी पुस्तक तयार करून करदात्यास निरीक्षणासाठी खुली ठेवली असल्याबाबतची नोंदीस व अशाप्रकारचे रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही.

आक्षेप क्र. ६१

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७४ चे नियम ७५ नुसार व उक्त नियमांचे पोटनियम -१ ते ४ मध्ये नमुद केलेल्या कार्यपध्दती प्रमाणे प्रभागासाठी अद्यावत मागणी पुस्तक ठेवणे आवश्यक आहे. प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेली मागणी पुस्तक लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागाकरीता मागील बाकी चालू मागणी एकूण संकलन व सालअखेर बाकीच्या रकमेला बरोबर असल्याचे पडताळणी करता आली नाही. सबब याबाबत संबंधित विभाग प्रमुखानी, खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १६

प्रभाग समिती क्र. ०२ कर वसुली विभाग - मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण -८ नियम-१७ नुसार व महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम -७५(५) मध्ये विहित केलेली कार्यपध्दती अंमलबुन मुख्य निर्धारणा विरुद्ध आलेल्या तक्रार अर्जाचे नोंद रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०२ मधील कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील दफतराचे लेखापरिक्षण करताता उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेले तक्रार नोंद रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागाकडे एकूण किती तक्रार अर्ज आले किती बाबतीत निर्णय झाले. त्याप्रमाणे प्रकरणे उपलब्ध झाले किती तसेच तक्रार अर्जाची विधी ग्राह्यता या बाबत पडताळणी करता आली नाही.

संबंध, याबाबत विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १७

प्रभाग समिती क्र. ०२ मधील कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ चे दफतराचे लेखापरिक्षण करताना अनेक करधारकांनी कराच्या रक्कमा धनादेशाद्वारे भरलेल्या असल्याचे आढळून आले आहे. काही करधारकांनी कराच्या रक्कमा धनादेशाद्वारे भरणा केला असून धनादेशावरील रक्कमांच्या पावत्या केल्या आहेत. मागणी रजिस्टर संबंधिताच्या खात्यावर सदर रक्कमा जमा दाखविण्यात आलेल्या आहेत. तसेच कॅशबुकला सर्व रक्कमा जमा दाखविण्यात आलेल्या आहेत. परंतु सदरचे धनादेश बँकेतून परत आले असून सदर चेकच्या रक्कमा वसूल झालेल्या नसल्याचे धनादेश रजिस्टर घरील नोंदीचे लेखापरिक्षण करताना आढळून आले. परंतु आलेल्या चेकच्या रक्कमा संबंधिताकडून वसूल न करता त्यांचे खात्यावर जमा दर्शविणे हि बाब गंभीर स्वरूपाची आहे.

संबंध याबाबत संबंधित विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून रक्कम वसूल करण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १८

करवसुली विभाग - प्रभाग समिती क्र. ०२ कर वसुली विभागामार्फत थकबाकीदारांना कराची थकबाकी वसुलीसाठी डिमांड नोटीश बजावण्यात येते. डिमांड नोटीसमध्ये दर्शविलेल्या मुदतीत रक्कम वसूल न झाल्यास सदरधितांच्या स्थावर/ जंगम मिळकती जप्ती करणेबाबत जातीचे अधिपत्र काढण्यात येते. अशाप्रकारे अनेक अधिपत्राची नोंद महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम -८१(२) अन्वये नमुना ५१ मधील नमुन्यातील स्वतंत्र रजिस्टरवर घ्यावाययाची आहे.

प्रभाग समिती क्र.०२ करवसुली विभागाचे सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना संबंधित विभागाचे अधिपत्राबाबतचे नोंदीचे रजिस्टर ठेवल्याचे आढळून आले नाही. त्यामुळे सदर विभागाचे लेखापरिक्षण कालावधीत किती अधिपत्रे बजावली व अधिपत्र बजावलेल्या मिळकतीचेबाबतीत थकित रक्कम व इतर अनुषंगिक खर्चाचे वसुलीबाबत काय कार्यवाही केली याबाबतची तपासणी करता आली नाही.

संबंध विभाग प्रमुख यांनी याबाबत खात्री करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ६५

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७८(३), ७९ अन्वये भरणा रजिस्टर मधील नोंदी मुळ पावतीशी ताडून पाडण्याची पुस्तकावरील बोरजांची तपासणी करून खातेप्रमुख यांनी रोजच्या रोज तपासणी केल्याबाबत स्याक्षरी करणे आवश्यक आहे. प्रभाग समिती क्र. ११२ कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील फेरफार रजिस्टर (हस्तांतर भरणा रजिस्टर - सामान्य भरणा) तपासले असता उक्त नियमाप्रमाणे कार्यवाही केल्याचे आढळून येत नाही.

सबब याबाबत संबंधित विभागप्रमुख यांनी खात्रीकरण आवश्यक कार्यवाही करावी

आक्षेप क्र : ६६

प्रभाग समिती क्र. ११२ कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या वर्षाचे करवसुली विभागाचे धनादेश रजिस्टर तपासताना केशबकुला धनादेशाद्वारे मुळ पावतीनुसार जमा होणा-या रक्कमेचा भरणा करण्यात आलेला आहे. परंतु काही धनादेश बँकेत न वटल्यामुळे परत आलेले आहेत. व धनादेश परत आल्यामुळे सदर न वटलेल्या धनादेशांच्या रक्कमा संबंधिताकडून कालांतराने रोखीने वसूल करण्यात आलेल्या असून रक्कमा वसूल करताना चेक न वटल्यामुळे बँकेत आकारलेले चेकरिटर्न चार्जस व महानगरपालिकेचा दंड आकार संबंधिताकडून वसूल करण्यात आलेला नाही. सदर रक्कमा वसूल होणे आवश्यक आहेत. परंतु करवसुली विभागामध्ये कुठेही कामाची एकसुत्रता नसल्यामुळे महानगरपालिकेचे आर्थिक नुकसान झाले आहे.

सबब विभागप्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ६७

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम ९ नुसार जमा पावती पुस्तकाचे हिशेबसाठी विहित नमुन्यात साठा रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे. प्रभाग समिती क्र. ११२ कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेला साठा रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागास मिळालेल्या एकूण पावती पुस्तकांचा व वापरलेल्या पावती पुस्तकांचा मेळ घालता आलेला नाही.

सबब संबंधित विभागप्रमुख यांनी याबाबत खात्रीकरण आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ६८

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम १४३ अन्वये तिकीटांचे हिशेबासही रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे. प्रभाग समिती क्र. ११२ कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षणास उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेल्या तिकीटांचे हिशेबाचे रजिस्टर व जनरल स्टॅप रजिस्टर उपलब्ध झालेले नाही. त्यामुळे एकूण जमा, खरेदी केलेले स्टॅम्प, खर्च स्टॅम्प व शिल्लकेबाबत तपासणी करता आली नाही.

याबाबत विभागप्रमुखानी खात्रीकरण आवश्यक कार्यवाही करावी.

आशेप क्र. २०१०-११ पावती पुस्तकाबाबत.

- १) पावती पुस्तक क्र. ४०१३ पावती क्र. ४०१२१६ रक्कम रु. ५००/- पोटकिर्दवर दि. २४/१२/२००९ उतरवितांना रक्कम रु. १०००/- उतरविण्यात आली. मनपा फंडात रु. ५००/- जादा भरणा करण्यात आली आहे.
- २) पावती पुस्तक क्र. ४०१३ पावती क्र. ४०१२४० दि. २४/१२/२००९ रक्कम रु. ५००/- पोटकिर्दवर उतरवितांना रक्कम रु. १०००/- उतरविण्यात आली. मनपा फंडात रु. ५००/- जादा भरणा करण्यात आली आहे.
- ३) पावती पुस्तक क्र. ४०१४ पावती क्र. ४०१३६१ रक्कम रु. २०/- दि. २९/१२/२००९ पोटकिर्दवर उतरवितांना रक्कम रु. १०/- उतरविण्यात आली. मनपा फंडात रु. १०/- कमी जमा करण्यात आली आहे.
- ४) पावती पुस्तक क्र. १०१४ पावती क्र. ४०१३६२ रक्कम रु. २०/- दि. २९/१२/२००९ पोटकिर्दवर उतरवितांना रक्कम रु. १०/- उतरविण्यात आली. मनपा फंडात रु. १०/- कमी जमा करण्यात आली आहे.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील प्रभाग समिती क्र. २ कर वसुली विभागाचे एकत्रिकरण भरणा रजिस्टरचे लेखापरिक्षण केले असता भरणा रजिस्टरवरील रक्कम घामध्ये वर्षभरात मोठ्या प्रमाणात विसंगती आढळून आली आहे.

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७६ नुसार व उक्त नियमांचे पोटनियम १ ते ४ मध्ये नमुद केलेल्या कार्यपध्दती प्रमाणे प्रत्येक प्रभागासाठी अद्यावत मागणी पुस्तके ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु उक्त नियमाप्रमाणे मागणी पुस्तके ठेवण्यात आलेली नसल्यामुळे विभागाकडील मागील बाकी, घालू मागणी, एकूण रक्कम, व साल अखेर बाकीच्या रकमा बरोबर असल्याची पडताळणी करता आली नाही.

प्रभाग समिती कर वसुली विभागास पत्र क्र. जा.क्र./मनपा/मुलेप/०५/२०१०-११ दि. २०/४/२०११ व जा.क्र./मनपा/मुलेप/११/२०१०-११ दि.२८/४/२०११ अन्यचे मागणी करून देखील दफ्तर उपलब्ध करून दिलेले नाही. त्यामुळे संपूर्ण विभागातील कर वसुली पावती पुस्तके, मागणी वसुली नोंदणी तसेच एकूण कर वसुली बाबत पडताळणी करता आली नाही.

साल क्र. ०१ ते ०४ वरील मालमत्ता कर वसुली मनपा फंडात जमा करताना कमी जास्त असल्याचे तपासणी अनेक आढळून आले आहे. मालमत्ता कर वसुली पावतीप्रमाणे भरणा झाला आहे किंवा नाही याबाबत संबंधित कर निरीक्षक, वसुली अधिकारी, प्रभाग अधिकारी, उपकर निर्धारक व संकलक तसेच कर निर्धारक व संकलक यांनी तपासणी करणे आवश्यक आहे. परंतु मालमत्ता कर वसुलीबाबत कोणीही तपासणी केल्याचे दिसून आले नाही.

त्यामुळे मालमत्ता कर वसुलीच्या रक्कमा मनपा फंडात कमी जास्त भरणा करून अपहार झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. कर वसुली विभागातील अधिका-यांचे नियंत्रण नसल्याचे दिसून येते व विभागामध्ये सुसुत्रता नसल्यामुळे मालमत्ता कर वसुलीवर मोठ्या प्रमाणावर परिणाम झाला आहे. याबाबत विभाग प्रमुखांनी चौकशी करून कमी भरणा रक्कमा मनपा फंडात जमा करून तसा खुलासा करावा.

लेखा विभाग

आक्षेप क्र. ११ वार्षिक जमा खर्च लेखेविवरण पत्राबाबत.

सन २०१०-११ हया वित्तीय वर्षाचे वार्षिक जमा खर्च लेखा विभागाने तयार केलेले नाहीत.

संबंधित विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १२ मत्तादायित्वाबाबत चे विवरण पत्राबाबत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाचे मत्तादायित्वाचे विवरणपत्र लेखा विभागाने तयार केलेले नाही.

मुंबई प्रांतीय महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम १२६ अन्वये महापालिकेच्या दायित्वाबाबतचे विवरणपत्र तयार करून ते महापालिकेसमोर ठेऊन शासकीय राजपत्रात प्रसिध्द करणेत आले पाहिजे अशा विवरण पत्राची एक प्रत शासनाकडे व महालेखापाल, मुंबई हयांच्याकडे पाठविणेबाबत तरतुद आहे.

संबंधित विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

आक्षेप क्र. १३ खर्चित अनुदाने/ताळेबंद पत्राबाबत.

सन २०१०-११ हया वित्तीय वर्षात शासनाकडून प्राप्त झालेल्या अनुदानाची माहिती व सन २०१०-११ चा वित्तीय वर्षातील ताळेबंद लेखा त्या विभागाने तपासणी करीता उपलब्ध करून दिलेला नाही.

संबंधित विभाग प्रमुखांनी खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. ११ : विभागीय कामकाजाबाबत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील लेखा विभागाचे लेखा परिक्षणासाठी जा.क्र.मनपा/मुलेप/५/२०१०-११ दि. २०/०४/२०११ रोजी खालील प्रमाणे दफ्तर उपलब्ध करून देणे बाबत कळविणेत आलेले होते.

- १) अॅडजस्टमेंटची पोर्टकिर्द, किरकोळ पुस्तके व चलन फाईल
- २) अग्रिम समायोजन बाकी असले बाबतचे विवरण पत्र.
- ३) सन २०१०-११ चे मार्च अखेरचे बँक विवरण पत्र.
- ४) अदत्त नोंदवही तपासणी साठी सादर करावी.
- ५) सन २०१०-११ चे वार्षिक जमा खर्च लेखे.
- ६) सन २०१०-११ ह्या वित्तीय वर्षातील ताळेबंद (मालमत्ता) व दायित्व पत्र सादर करावे.

उपरोक्त दफ्तर लेखा विभागाने तपासणी करिता उपलब्ध करून दिले नाही.

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम १०५(१) नुसार लेखा परिक्षण करणे करिता विभागाने दफ्तर उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही.

सबब विभाग प्रमुखाने याबाबतचा खुलासा करावा.

आक्षेप क्र. १२ : वसुलीबाबत

सन २०११-१२ या वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस रक्कम रु. १,०६,६१,२२६/ (अक्षरी रु. एक कोटी सहा लाख एकसष्ट हजार दोनशे सव्वीस मात्र) एवढ्या रक्कमेचे समायोजन होणे बाकी आहे. त्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	इसमाचे नाव	ठेवीचा तपशील	प्रमाणक क्र.	दिनांक	शिल्लक रक्कम
१.	श्री. चारुदत्त नाईक	सर्वेक्षण अग्रिम		१.४.९३	१०,०००
२.	श्री. एस.जी.कुलकर्णी	विकास आराखडा		९३-९४	१७५७
३.	श्री. एस.जी.कुलकर्णी	नगररचना सेमीनार		२९.१२.९३	१५००
४.	श्री. सुरेश सोनसळे	बांधकाम विभागकरिता		११.१.९५	२०००
५.	श्री. सचिन जुवेकर	पाणीपुरवठा	४०९	१०.६.९४	१००००
६.	श्री. सुरेश सोनसळे	बांधकाम विभागाकरिता		१०.७.९५	२५०००
७.	श्री. सुरेश सोनसळे	बांधकाम विभागाकरिता		१८.८.९५	१५०००
८.	कै. सुधाकर राणे	पाणीपुरवठा	२१८	२१.५.९६	१००००
९.	कै. सुधाकर राणे	पाणीपुरवठा	७०५	६.८.९६	१००००
१०.	श्री. शंकर कुलकर्णी	क्रिडा स्पर्धासाठी	८८१	१४.१२.९९	१६३५०
११.	श्री. यशवंत भालेराव	नियडणूक अग्रिम	२६०	१५.७.०२	१००००

अ.क्र.	इसमाचे नाव	ठेवीचा तपशील	प्रमाणक क्र.	दिनांक	शिल्लक रक्कम
१२.	डॉ. प्रमोद पडवळ	पल्स पोलिओ	१२४५	२६.१०.०७	३४९८७५
१३.	डॉ. प्रमोद पडवळ	पल्स पोलिओ	१२६६	१.११.०७	२८७७३५
१४.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	जागतिक क्षयरोग दिन	२३२२	२५.३.०८	१५०००
१५.	श्री. बाळु विनीयन	वैद्यकीय अग्रिम	५२	४.५.०९	६००००
१६.	श्री. संपत म्दवान	जागतिक पर्यावरण दिन	१६३	३.६.०९	१०००००
१७.	श्री. वासुदेव शिरवळकर	मा. महापौर निवासस्थानात विविध वस्तु खरेदी	३	७.४.१०	१०००००
१८.	श्री. सुनिल काळ	जन्म-मृत्यु स्टॅम्प खरेदी	६३	१२.५.१०	१८०११
१९.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	२३३	२०.७.१०	१५६०९०
२०.	श्री. हंसराज नेश्राम	अभ्यास दौरा	३०५	६.८.१०	२५०००
२१.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	३९७	२३.८.१०	१५७८३०
२२.	मनपा शिक्षण मंडळ	शिक्षक दिन साजरा करणे	५०३	१५.९.१०	९००००
२३.	श्री. नागेश रामा इरकर	अभ्यास दौरा	५७९	४.१०.१०	१५००००
२४.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	६११	१५.१०.१०	१५८४००
२५.	डॉ. वी.डी. चकोर	रुग्णालय किरकोळ खरेदी	६५८	२६.१०.१०	५००००
२६.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	७४८	३०.१०.१०	१५८१००
२७.	श्री प्रशांत के पाटील	महापौर दालनात दिवाळी सण	८१०	३.११.१०	११०१८०
२८.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	९३८	२४.११.१०	१५८७९०
२९.	मिभामनपा शिक्षण मंडळ	शा. विद्यार्थी ज्युडो स्पर्धा	९८३	४.१२.१०	१००००
३०.	डॉ. वी.डी. चकोर	पल्स पोलिओ	१०३८	१६.१२.१०	१६२९९०
३१.	श्री प्रशांत के पाटील	नाताळ सण साजरा	११११	२४.१२.१०	४५०००
३२.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	आरोग्य विषयक कामे राबविणे कामी	१११२	२४.१२.१०	३००००
३३.	श्री. हरेश पाटील	केरळ प्रशिक्षण दौरा	११३६	४.१.११	२४४०००
३४.	श्री. चिन्तामण शिंदे	कुरीअर खर्च कामी	१२२२	१७.१.११	२००००
३५.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	कुष्ठरोग सप्ताह	१३०७	३१.१.११	५०००
३६.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	पल्स पोलिओ	१३०८	३१.१.११	१६३८६०
३७.	श्रीम विश्वभारती चहांदे	अनामत परतावा करणे कामी	१३५३	११.२.११	६०००
३८.	श्रीम विश्वभारती चहांदे	वाचनालय पुस्तके खरेदी	१३५४	११.२.११	५००००
३९.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	पल्स पोलिओ	१३६१	१५.२.११	१६३८३०
४०.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	पल्स पोलिओ	१४१५	२३.२.११	९०००
४१.	श्रीम विश्वभारती चहांदे	प्लारिटिक शीट व इतर साहित्य	१४२१	२३.२.११	२०००

अ.क्र.	इसमाचे नाव	ठेवीचा तपशील	प्रमाणक क्र.	दिनांक	शिल्लक रक्कम
		खरेदी			
४२.	डॉ. नंदकिशोर लहाने	वाहान दुरुस्ती कामी	१५४४	९.३.११	१४१८५
४३.	श्री. दामोदर संखे	क्रिडा व समाजकल्याण पारितोषिक	१५४५	९.३.११	८६४००
४४.	श्री. हिता मनु सोलंकी	हॉल अनामत परतावा	१८२२	३१.३.११	१००००
४५.	श्री. दयानंद गाडे	रुग्णवाहिका पारिंग	१८८३	३१.३.११	२८५००
४६.	डॉ. प्रिया सुजित फडके	पल्स पोलिओ	१९४७	३१.३.११	१६३८६०
४७.	श्री.विजय एम. पाटील	जनगणना २०११ कामी अग्रिम	१३८१	१५.२.११	७१,८९,९८३
		एकुण			१,०६,६१,२२६/-

सदर रक्कमेची काही रक्कम सन १९९३-९४ पासून प्रलंबित आहेत. प्रतिनियुक्तीच्या अधिकाऱ्यांना अग्रिम दिल्याचे दिसून येते तसेच मनपाचे कर्मचाऱ्यांनी एकदा घेतलेल्या अग्रिम रक्कमेचे समायोजन झालेले नसतानाही पुन्हा पुन्हा अग्रिम घेतलेले आहे. ज्या कामासाठी अग्रिम दिला आहे. त्या रक्कमा साधारणतः वर्षभरात समायोजन करणे क्रमप्राप्त आहे.

सबब संबंधित विभागप्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

आरोग्य विभाग

आक्षेप क्र. ७१ जंगम मालमत्ता रजिस्टर तपासणी बाबत.

महाराष्ट्र नगरपरिषद लंखा संहिता १९७१ मधील नियम क्र.१४४ (१) अन्वये फॉर्म क्र.११४ प्रमाणे विहित नमुन्यात प्रत्येक विभागाने जंगम मालमत्ता रजिस्टर ठेवणे कमप्राप्त आहे. परंतु विभागाने रजिस्टर ठेवलेले नाही त्यामुळे सदर बाबत लेखापरीक्षण करता आले नाही. सबब विभागप्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ७२ विभागीय कामकाजाबाबत

सन २०१०-११ ह्या वित्तीय वर्षातील आरोग्य विभागाचे लेखापरीक्षणासाठी जा.क्र.मनपा/मुलेपा/५/२०१०-११ अन्वये दि. १९/०४/२०१० व २०/०४/२०१० अन्वये खालील मुद्द्यांची माहिती देणेबाबत विभागाशी पत्रव्यवहार करण्यात आलेला होता.

१. जंगम मालमत्ता रजिस्टर
२. सन २०१०-११ चे साठा रजिस्टर
३. सन २०१०-११ चे वित्तीय वर्षातील मंजूर केलेल्या निविदा फाईल, दरपत्रके फाईल
४. फिरकोळ पावती पुस्तके पोटर्फिद व चलन फाईल
५. विभागदार घनकचरा शुल्क आकारणी पावती पुस्तके पोटर्फिद व चलन फाईल

मुंबई प्रतिष्ठान महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसूची प्रकरण ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरीक्षणाबाबत दिना विलंब दफ्तर उपलब्ध करून देणे बंधन कारक आहे. उक्त विषयाबाबत तरतुदी नुसार विभाग प्रमुखांनी कार्यवाही केलेली नाही.

वैद्यकीय आरोग्य विभाग

आक्षेप क्र. ४७ - विभागीय कामकाजाबाबत

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील वैद्यकीय आरोग्य विभागाचे लेखापरिक्षणासाठी जा.क्र./मनपा/अल्प/५/ दि. १९/०४/२०११ रोजी दफ्तर उपलब्ध करून देणेबाबत कळविणेत आलेले होते. परंतु संबंधित विभागाने दफ्तर उपलब्ध करून दिले नाही.

मुंबई नैतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम १०५ (१) नुसार लेखापरिक्षण करणे करीता विभागाने दफ्तर उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही.

संशय विभाग प्रमुखाने याबाबतचा स्पष्ट खुलासा करावा.

सुवर्ण जयंती योजना विभाग

आक्षेप क्र : ७८ सुवर्ण जयंती योजने बाबत.

सुवर्ण जयंती योजने अंतर्गत बचतगटाच्या फाईल कर्ज मंजूरी करीता लेखा परिक्षण विभागाकडे येतात फाईल मध्ये जोडलेली कागदपत्रे साक्षात्कृत नसतात. तसेच प्रस्तावावर समुह संगटक व प्रकल्प अधिकारी यांच्या स्वाक्षऱ्या नसतात.

सबब संबंधित विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ७९ सुवर्ण जयंती योजने बाबत.

सुवर्ण जयंती योजने अंतर्गत बचतगट व स्वयंरोजगारद्वारे दारिद्र्य रेषेखालील नागरिकांना कर्ज दिले जाते, परंतु कर्ज फॉर्म पूर्ण व प्रमाणित केले जात नाही, बचतगट अनुदानासाठी प्राप्त होणाऱ्या फाईलवर बचतगट चालु असल्याबाबतचा अहवाल समुह संगटक व प्रकल्प अधिकारी हे प्रमाणित करीत नाही. तसेच कर्ज मंजूरी करीता येणाऱ्या प्रस्तावावर समुह संगटक व प्रकल्प अधिकारी यांच्या स्वाक्षऱ्या नसतात.

सबब विभाग प्रमुखांनी योग्य ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र : ८० सुवर्ण जयंती योजने बाबत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील सुवर्ण जयंती विभागाचे लेखापरिक्षणासाठी जा.क्र./मनपा/अलेप/५/ दि. १९/०४/२०११ रोजी दप्तर उपलब्ध करून देणेबाबत कळविणेत आलेले होते. परंतु संबंधित विभागाने दप्तर उपलब्ध करून दिले नाही.

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम १०५ (१) नुसार लेखापरिक्षण करणे करीता विभागाने दप्तर उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे. परंतु संबंधित विभागाने याबाबतची कार्यवाही केलेली नाही.

सबब विभाग प्रमुखांनी याबाबतचा स्पष्ट खुलासा करावा.

कर वसुली विभाग प्रभाग समिती क्र. ०४

आक्षेप क्र. ०४

कर विभाग महानगरपालिकेच्या हद्दीत प्रभागनिहाय मालमत्ता कराची आकारणी वसुली करण्यात येत आहे. कराची मागणी करण्यापुर्वी प्रत्येक मिळकतीचे मूल्य व करनिर्धारण निश्चित करणेसाठी मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण ८ नियम-१० अन्वये प्रभाग निहाय कर आकारणी पुस्तक ठेवून ते महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७५ मध्ये नमुद केलेली कार्यपध्दती अनुसरून अद्यावत अध्यासन ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना संबंधित विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडे वारंवार मागणी करून तसेच पत्रव्यवहार करूनही दप्तर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. कर आकारणी पुस्तक उपलब्ध न झाल्यामुळे प्रत्येक विभागाकडे मुळ मिळकतीचे व पुनवणी प्रकरणामध्ये विविध मिळकतीचे करयोग्य मूल्य व त्याप्रमाणे त्यांना विविध कराची आकारणी व मागणी करण्यात आली आहे. तसेच प्रत्येक नविन कर आकारणी प्रकरणाची नोंद असेसमेंट रजिस्टरला देण्यात आली आहे. व सर्व प्रकरणे तपासणीस उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. याबाबतची तपासणी करता आली नाही.

कर वसुली विभागातील मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण ८ नियम - १३(१) प्रमाणे प्रभाग निहाय कर आकारणी पुस्तक तयार करून करदात्यास निरीक्षणासाठी खुली ठेवली असल्याबाबतची नोंदीस व अशाप्रकारचे रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही.

आक्षेप क्र. ०५

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७४ चे नियम ७५ नुसार व उक्त नियमांचे पोटनियम -१ ते ४ मध्ये नमुद केलेल्या कार्यपध्दती प्रमाणे प्रभागासाठी अद्यावत मागणी पुस्तक ठेवणे आवश्यक आहे. प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेली मागणी पुस्तक लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागाकरीता मागील बाकी चालु मागणी एकूण संवत्सन व सालअखेर बाकीच्या रककमा बरोबर असल्याचे पडताळणी करता आली नाही. सबब याबाबत संबंधित विभाग प्रमुखांनी, खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ०४

प्रभाग समिती क्र. ०४ कर वसुली विभाग - मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण -८ नियम-१७ नुसार व महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता १९७१ चे नियम -७५(५) मध्ये विहित केलेली कार्यपध्दती अवलंबून भुल्य निर्धारणा विरुद्ध आलेल्या तक्रार अर्जाचे नोंद रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ मधील कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील दफ्ताराचे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेले तक्रार नोंद रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागाकडे एकूण किती तक्रार अर्ज आले किती बाबतीत निर्णय झाले, त्याप्रमाणे प्रकरणे उपलब्ध झाले किंवा कसे तसेच तक्रार अर्जाची विधी ग्राह्यता या बाबत पडताळणी करता आली नाही.

सबब, याबाबत विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ०५

प्रभाग समिती क्र. ०४ मधील कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ चे दफ्ताराचे लेखापरिक्षण करताना अनेक करधारकांनी कराच्या रक्कमा धनादेशाद्वारे भरलेल्या असल्याचे आढळून आले आहे. काही करधारकांनी कराच्या रक्कमा धनादेशाद्वारे भरणा केला असून धनादेशावरील रक्कमांच्या पावत्या केल्या आहेत. मागणी रजिस्टर संबंधिताच्या खात्यावर सदर रक्कमा जमा दाखविण्यात आलेल्या आहेत. तसेच कॅशबुकला सर्व रक्कमा जमा दाखविण्यात आलेल्या आहेत, परंतु सदरचे धनादेश बँकेतून परत आले असून सदर चेकच्या रक्कमा वसूल झालेल्या नसल्याचे धनादेश रजिस्टर वरील नोंदीचे लेखापरिक्षण करताना आढळून आले. परंतु आलेल्या चेकच्या रक्कमा संबंधिताकडून वसूल न करता त्यांचे खात्यावर जमा दर्शविणे हि बाब गंभीर स्वरूपाची आहे.

सबब याबाबत संबंधित विभाग प्रमुख यांनी खात्री करून रक्कम वसूल करण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. ०६

कर्मचारी विभाग - प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागामार्फत थकबाकीदारांना कराची थकबाकी वसुलीसाठी डिमांड नोटीश बजावण्यात येते. डिमांड नोटीसमध्ये दर्शविलेल्या मुदतीत रक्कम वसूल न झाल्यास संबंधितांच्या स्थावर/ जंगम मिळकती जप्ती करणेबाबत जातीचे अधिपत्र काढण्यात येते. अशाप्रकारे प्रत्येक अधिपत्राची नोंद महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम -८१(२) अन्वये नमुना ५१ मधील नमुन्यातील स्वतंत्र रजिस्टरवर घ्यावावयाची आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ करवसुली विभागाचे सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करताना संबंधित विभागाचे अधिपत्राबाबतचे नोंदीचे रजिस्टर ठेवल्याचे आढळून आले नाही. त्यामुळे सदर विभागाचे

लेखापरिक्षण कालावधीत किती अधिपत्रे बजायली व अधिपत्र बजायलेल्या मिळकतीचे बाबतीत थकित रक्कम व इतर अनुषंगिक घटांचे वसुलीबाबत काय कार्यवाही केली याबाबतची तपासणी करता आली नाही.

सबब विभाग प्रमुख यांनी याबाबत खात्री करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १२

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम ७८(३), ७९ अन्वये भरणा रजिस्टर मधील नोंदी मुळ पावतीशी तादृश माहण्याची पुस्तकावरील बेरजांची तपासणी करून खातेप्रमुख यांनी रोजच्या रोज तपासणी केल्याबाबत लक्षात घ्याव्याची आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागाकडील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील फेरफार रजिस्टर (हस्तांतर भरणा रजिस्टर - सामान्य भरणा) तपासले असता उक्त नियमाप्रमाणे कार्यवाही केल्याचे आढळून येत नाही.

सबब याबाबत संबंधित विभागप्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक कार्यवाही करावी

आक्षेप क्र. १३

प्रभाग समिती क्र.०४ मधील सन २०१०-११ या वर्षाचे करवसुली विभागाचे धनादेश रजिस्टर तपासताना कॅशबुकला धनादेशाद्वारे मुळ पावतीनुसार जमा होणा-या रक्कमेचा भरणा करण्यात आलेला आहे. परंतु काही धनादेश चॅकेत न घटल्यामुळे परत आलेले आहेत. व धनादेश परत आल्यामुळे सदर न घटलेल्या धनादेशाच्या रक्कमा संबंधिताकडून कालांतराने रोखीने वसूल करण्यात आलेल्या असून रक्कमा वसूल करताना चॅक न घटल्यामुळे बँकेत आकारलेले चेकरिटर्न चार्जेस व महानगरपालिकेचा दंड आकार संबंधिताकडून घसून करण्यात आलेला नाही. सदर रक्कमा वसूल होणे आवश्यक आहेत. परंतु करवसुली विभागामध्ये कुठेही कामाची एकसुत्रता नसल्यामुळे महानगरपालिकेचे आर्थिक नुकसान झाले आहे.

सबब विभागप्रमुख यांनी खात्री करून आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १४

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम ९ नुसार जमा पावती पुस्तकाचे हिशेबसाठी विहित नमुन्यात साठा रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ कर वसुली विभागाचे सन २०१०-११ चे लेखापरिक्षण करताना उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेला साठा रजिस्टर लेखापरिक्षणास उपलब्ध झाले नाही. त्यामुळे सदर विभागास मिळालेल्या एकूण पावती पुस्तकांचा व वापरलेल्या पावती पुस्तकांचा मेळ घालता आलेला नाही.

सबब संबंधित विभागप्रमुख यांनी याबाबत खात्री करून आवश्यक कार्यवाही करावी.

आक्षेप क्र. १२

महाराष्ट्र नगरपालिका लेखासंहिता १९७१ चे नियम १४३ अन्वये तिकीटांचे हिशोबासही रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रभाग समिती क्र.०४ करवसुली विभागाचे सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षणांस उक्त नियमाप्रमाणे ठेवलेल्या तिकीटांचे रजिस्टर व जनरल स्टॅंप रजिस्टर उपलब्ध झालेले नाही. त्यामुळे एकूण जमा, खरेदी केलेले स्टॅम्प, खर्च स्टॅम्प व शिल्लकेबाबत तपासणी करता आली नाही.

याबाबत विभागप्रमुखानी खात्रीकरण आवश्यक कार्यवाही करावी.

नगररचना विभाग

आक्षेप क्र. ११

नगररचना विभागातील सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षातील दफ्तर उपलब्ध करणेबाबत जा.क्र./मनपा/मूलन/०४/२०१०-११ दि. १९/०४/२०११ व दि. १९/०५/२०११ च्या पत्रान्वये तसेच वारंवार मौखिक मागणी करूनही खाली नमुद केलेले अभिलेख लेखापरिक्षणास उपलब्ध झालेले नाही.

- १) जंगम मालमत्ता नोंदवही.
- २) विकास शुल्क घसुलीबाबत संपूर्ण नस्ती.
- ३) बी. अंटी तत्वावर असलेल्या जागांच्या नस्ती.
- ४) भाडे तत्वावर दिलेल्या आरक्षित जागांच्या नस्ती.
- ५) हस्तांतरित झालेल्या आरक्षित जागांच्या नस्ती ताब्यात घेतल्या आहेत. याबाबतच्या नस्ती.
- ६) सन २०१०-११ ह्या आर्थिक वर्षात विकास आकार, बाल्कनी बंदिस्त फी, दंडनिय शुल्क बाबतच्या नस्ती व विवरणपत्र.
- ७) सन २०१०-११ या वर्षात मनपाने शहराच्या आरक्षित जागांचे सर्वेक्षण केले बाबतची संपूर्ण नस्ती.

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे अनुसूची प्रकरण - ३ मधील नियम ६ व ७ नुसार लेखापरिक्षणास विनाविलंब दफ्तर उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. याबाबत विभाग प्रमुखांनी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.